Мустақиллик, Тинчлик, Ҳамкорлик

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамасининг газетаси

9 АПРЕЛЬ, ЖУМА. № 69 (574). 1993 йил.

Сотувда эркин нархда.

ТАФТИШ ВА ТАФТИШЧИЛАР

ТАФТИШ ЎТКАЗИШ —БУ БИРОН-БИР РАҲБАРНИНГ КОРХОНА ЁКИ ХЎЖАЛИКНИНГ ҲУҚУҚИЙ НОРМАЛАРИГА ПУТУР ЕТКАЗИШ ЭМАС, БАЛКИ БАРЧА МОДДИЙ ЖАВОБГАР ШАХСЛАР ЙЎЛ ҚЎЙИШИ МУМКИН БЎЛГАН ХАТОЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ, УЛАРНИНГ КАМЧИЛИКЛАРИНИ РЎЙ-РОСТ КЎРСАТИШ ВА ШУ ТАРИҚА ҚОНУНБУЗАРЛИКЛАРГА БАРҲАМ БЕРИШ ДЕГАНИ

• Долзарб мавзу

Мулкчиликнинг қай тарзда юритилишидан қатъий назар, ҳар қандай хўжаликда раҳбар, бош муҳосиб ва муҳосиблар, режа-иқтисод бўлими мутахассислари, муҳандис, ҳосилот, зоотехник, байтар, бригадир, табелчи, омбор мудирлари ва ҳоказо кишилар мансабдор шахслар ҳисобланадилар. Иш ҳақи фонди ҳам, моддий маблағлар ҳам уларнинг имзоси билан кирим ва чиқим қилинади. Гарчанд шундай экан, тафтишнинг асосий объекти айнан уларнинг ўзидир.

Ўғирлик, камомад, ғайриқонуний тўловлар, ўз қариндош-уруғларига ошиқча иш ҳақи ва моддий рағбатлантириш фондларидан катта миқдорда пул бериш, ортиқча ерларга тарвуз, пиёз экиб мўмайгина даромад топиш каби иллатлар, афсуски, бугунги кунда ҳам учраб турибди.

Шу боис айрим жамоа хўжаликларининг раҳбарлари юқори ташкилотлар томонидан ўтказиладиган тафтишлардан қочадилар. Гоҳида шунақаси ҳам бўлади: жамоа хўжалиги аъзолари, давлат хўжалиги ишчиларидан кўплаб хатлар келади. Уларда раҳбарларнинг ишидан норозиликлари, мансабдор шахслар томонидан ўғирликлар содир бўлаётганлиги баён қилинади. Текширишлар чоғида эса ана шу шикоятларда маълум даражада ҳақиқат борлиги аниқланиб, тегишли чоралар кўрилади.

Қисқаси, давлат учун ҳам, меҳнаткаш халқ учун ҳам тафтиш керак. Президентимиз Ислом Каримовнинг халқ фаровонлиги ҳамда тинчлигини таъминлаш йўлидаги саъй-ҳаракатлари, уюшган жиноятчилик ва умуман ҳар қандай қонунбузарликларни таг-томири билан йўқотишга қарши бошлаган ташаббусини жумҳуриятимиз меҳнаткашлари қўллаб-қувватлаётганликларининг боиси шунда.

Юқорида тилга олинган мулоҳазалардан келиб чиқиб, шуни айтиш керакки, жамоа хўжаликлари ва ширкатлар уставларида, улар мулкчиликнинг қайси турида фаолият кўрсатишларидан қатъий назар, қайта назоратлар ўтказилиши лозимлиги қайд қилиб ўтилиши шарт. АҚШ, Франция, Япония каби энг ривожланган мамлакатларда ҳам фермерлар, концернлар ва бошқа нодавлат бошқармалар ўзларининг назоратчиларидан ташқари давлат томонидан қайта тафтиш қилинади. Зарур бўлган ҳолларда чуқур таҳлиллар асосида қишлоқ хўжалигига ҳукумат томонидан дотациялар ажратилиб, айбдорларга нисбатан тегишли чоралар белгиланади.

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлигининг 1992 йил 12 майдаги 145-сонли буйруғи билан шу йилнинг 1 июлидан бошлаб жамоа хўжаликлари назорат-тафтиш бўлимлари томонидан тафтиш қилиниши тўхтатилиб, бу вазифа жамоа хўжаликлари тафтиш комиссиялари зиммасига юклатилган эди. Натижада нима бўлди? Биринчидан, бундай комиссиялар малакали кадрлар билан таъминланмаганлиги туфайли ходимларнинг 98 фоизи савол-жавобдан ўта олмади. Иккинчидан, ўқитувчи, қурувчи ва агрономлар тафтиш комиссиялари раислари этиб сайланганликлари аниқланди.

Энди ўйлаб кўринг: бошқарув раисининг ихтиёрида бўлган, шу жамоа хўжалигидан маош оладиган тафтиш комиссияси аъзолари раҳбар ёки бош муҳосибнинг кирдикорларини қандай қилиб очиб ташлайдилар?

Фикримизнинг исботи сифатида мисолларга мурожаат қилайлик. Сирдарё, Боёвут, Гулистон туманларидаги жамоа хўжаликларида 1992 йил давомида тафтиш комиссиялари томонидан умуман тафтиш ўтказилмаган. Улар фақатгина йўқлама қилиш билан чекланиб қолганлар.

Жамоа хўжаликлари уставининг 62-моддасига биноан колхозчиларнинг умумий йиғилиши бошқарув олий органи ҳисобланиши билан бир қаторда ушбу йиғинда хўжалик аъзоларининг учдан икки қисми қатнашсагина кун тартибидаги масалаларни ҳал этиш ҳуқуқига эга бўлади. Мирзаобод туманидаги «Инқилоб», Сайхунобод туманидаги К. Султонов номли, Боёвут туманидаги А. Навоий номли ва Гулистон туманидаги «Октябрь» жамоа хўжаликларида эса уставнинг 64-моддаси 2-бандига амал қилмаслик ёки жамоа хўжалиги аъзоларининг белгиланган қисми қатнашмаган тақдирда ҳам йиғилишлар ўтказиш ва қарорлар қабул қилиш ҳоллари учраётганлиги кузатилди.

Колхоз бошқаруви умумий йиғилишнинг чақирилиши ҳақида колхозчиларни камида етти кун аввал хабардор қилиши лозим. Лекин айрим хўжаликларда ана шу сана 2—3 кундан ошмаётганлигини қандай изоҳлаш мумкин?

Уставнинг 67-моддасига биноан колхозчилар умумий йиғилишда очиқ ёки яширин овоз бериш йўли билан ўзларининг орасидан уч йил муддатга жамоа хўжалиги раисини сайлайдилар. Бироқ Мирзаобод туманидаги «Инқилоб», «Оқ олтин», Сайхунобод туманидаги К. Султонов номли жамоа хўжаликларида раҳбарлик лавозимига сайловда уставга зид равишда иш тутилган. Яъни жамоа хўжалигига аъзо бўлмаган кадрлар раис этиб сайланганлар. Устига устак, «Инқилоб» жамоа хўжалиги раиси уч йил муддатга сайланган бўлишига қарамай, бир йиллик иш фаолиятидан сўнг ўз лавозимидан озод этилган.

Жамоа хўжаликлари уставининг 66-моддасида «Бошқарув йиғилишларида унинг аъзоларидан камида тўртдан уч қисми қатнашган тақдирдагина правление тегишли масалаларни ҳал этишда қонуний ҳуқуққа эга бўлади», — дейилади. Мирзаобод туманидаги Т. Аҳмедов номли, Гулистон туманидаги «Бешбулоқ» ва бошқа хўжаликларда бунга риоя қилинмаётир.

Худди шу моддада «Колхоз бош мутахассисларини тайинлаш ва озод этиш колхозчиларнинг умумий йиғилиши, бошқа мутахассисларни тайинлаш ва уларни лавозимидан озод этиш масалалари колхоз бошқаруви томонидан ҳал қилинади» дейилса-да, Гулистон ва Мирзаобод туманлари ҳокимликлари жамоа хўжаликлари мутахассислари ва раҳбарларини тасдиқдан ўтказганлар.

Жамоа хўжалиги бошқаруви ва мансабдор шахсларнинг хўжалик ҳамда молиявий фаолиятларини назорат қилиб бориш учун уч йил муддатга тафтиш комиссияси сайланади. Умумий йиғилишга ҳисоб беради у. Айрим раҳбарлар эса уставнинг 72-моддасидаги ана шу талабларни қўпол равишда бузиб, хўжалик тафтиш комиссиясининг раисини хоҳлаган вақтда ишдан озод этиш, ўрнига бошқа шахсни қўйишни ўзларига эп билмоқдалар. Бундай ҳол Гулистон туманидаги «Боёвут», Сайхунобод туманидаги К. Султонов номли, Мирзаобод туманидаги «Инқилоб» жамоа хўжаликларида содир бўлганлигини айтиб ўтиш кифоя.

(Давоми 2-бетда).

УЛКАН СУВ ИНШООТИ ИШГА ТУШДИ

Қорақалпоғистон Республикасининг Тахтакўпир туманида сувни чучуклаштириб берадиган ноёб иншоот фойдаланишга топширилди. Уни туман аҳолисига Германия Федератив Республикасининг хайрия ёрдами сифатида Олмония қизил хочи совға қилди. Қурилманинг ишга тушиши туфайли 17 минг аҳоли тоза ичимлик суви билан таъминланади.

8 апрель куни бу ерда сув иншооти ишга туширилиши муносабати билан митинг бўлди.

Митингни Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгаши раиси У. Аширбеков очди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси Раисининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Германия Федератив Республикасининг Ўзбекистон Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчиси доктор Карл Хайнц Куна ва бошқалар сўзга чиқиб, мазкур иншоот Ўзбекистон билан Германия халқлари ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик белгиси эканини таъкидладилар.

Митингда Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси Ш. Йўлдошев, Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари М. Қорабоев, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашининг Раиси Р. Йўлдошев иштирок этдилар.

(ЎзА).

СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТИ. «Қўҳитонг» давлат хўжалигига қарашли кўм-кўк тоғолди қир-адирларида 32 минг бош қўй-эчки боқилмоқда. Чўпонлар қўзилатиш мавсумига алоҳида эътибор беришаяпти. Отарларга кунига 150—200 та қўзи қўшилмоқда. Хомаки ҳисоб-китобларга кўра, бу йил жониворлар сони 19 минг 800 бошга кўпаяди.

СУРАТДА: Чўпон Муҳиддин Тўхтаев.

И. ХЎЖАЕВ олган сурат.

• Омон МАТЖОН, Ўзбекистон халқ шоири.

ШУКРОНА

Бу оламнинг аввал боши
Ҳақ таоло кўнглимдадир.
Еру кўкнинг мард сирдоши
Расулулло кўнглимдадир.

Қолмиш эдик хору нолон,
Миллат учун бўлди қалқон
Толе назар қилган инсон,
Буюк сиймо кўнглимдадир.

Истиқлолнинг қаҳрамони,
Қўл—ишда, дилда — Қуръони.
Турон замин паҳлавони—
Ислом подшо кўнглимдадир.

Келди илоҳий бир неъмат,
Тожли-тахтли улуғ давлат,
Эркин виқор, олий ният—
Доруссафо кўнглимдадир.

Сас берди Яссавий пирим,
Қайтди Боқирғоний шерим,
Сафга турди Замахшарим,
Азми Кубро кўнглимдадир.

Нақшбандий қўлин тутган,
Мир Алишер йўлин тутган,
Бош устида элин тутган,
Ҳоким-доно кўнглимдадир.

Энди ҳурман ва ўзимман,
Тоза назар, тик размман,
Тор узра титраган сиймман,
Сақил наво кўнглимдадир.

Сув сўрасам шарбат тутган,
Саҳвим кечиб, заҳрим ютган,
Кўкка боқсам елка тутган
Дўст-ошино кўнглимдадир.

Ақлу ҳушим сирда бугун,
Икки кўзим нурда бугун,
Нафсим бурда-бурда бугун —
Раҳмат дарё кўнглимдадир.

Яқинда Хоразмда Омон Матжоннинг 50 йиллик тўйи нишонланди. Ушбу тантаналар ҳақидаги мақолани 4-саҳифада ўқийсиз.

Яқинда Хоразмда Омон Матжоннинг 50 йиллик тўйи нишонланди. Ушбу тантаналар ҳақидаги мақолани 4-саҳифада ўқийсиз.

• Президент фармонлари қандай бажариляпти?

БАҲОНАЛАР ҚАЧОНГАЧА?

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ АБДУҒАНИЕВИЧ КАРИМОВГА

Муҳтарам ИСЛОМ АБДУҒАНИЕВИЧ!

Ўлкамизда истиқлолнинг иккинчи баҳори кезмоқда. Яна осмонимизда қалдирғочлар чарх урмоқда. Одатда қалдирғочлар тинч, хотиржам ва хосиятли маконларгагина қайтиб келадилар, уя қурадилар, бола очадилар. Мустақил Ўзбекистоннинг дунёга кенг очилган қопқаларидан тинчлик элчилари, дўстлик карвонлари мунтазам кириб келмоқда. Байрамга байрам, севинчларга шодлик уланмоқда. Яратувчи Инсон учун бундан ортиқ бахт, толе йўқдир. Элу юртнинг осойишталиги, тинчлиги йўлида Сиз олиб бораётган инсонпарварлик, адолатли сиёсат тинчликсевар минглаб кишиларни бирлаштирган Ўзбекистон Тинчлик ва ҳамжиҳатлик жамғармаси фаолларини ҳам янгича ишлашга, фикрлашга илҳомлантиради.

Мустақил жумҳурият сифатида жаҳон майдонига чиқаётган Ўзбекистоннинг иқболи, келажак авлоднинг тақдири бизга ризқу насиба бераётган шу саховатли тупроқнинг тинчлигига, халқимизнинг тотувлигига боғлиқдир. Инсон учун бутун куч-қуввати, истеъдодини намоён этадиган фаолият майдони ҳам оёқ босиб турган Она еримиздир. Гўзаллик ва ёшликнинг дояси эса тинчликдир. Донишманд халқимизнинг ўзидай вазминлик ва улуғворлик билан ҳар бир нутқингизда, амалга ошираётган ишларингизда тинчликнинг жарчиси, оташин курашчиси бўлиб юрт сўраб турибсиз. Бағрига шамол тегиб, косаси оқарган халқ дилида умид ва орзу чироқлари ёнди.

Бошлаган барча эзгу ишларимиз рўёбида, Ўзбекистон халқларининг бир тан-бир жон бўлиб Истиқлол пойдеворини мустаҳкамлашларида Сизни қўллаб-қувватлаб турганларнинг илғор сафларида республика Тинчлик ва ҳамжиҳатлик жамғармаси жонкуярлари ҳам хизматга бел боғлаб турибдилар.

Ўзингиз биринчи ғиштини қўйган Истиқлол қасри пойдор бўлаверсин!

Ўзингиз биринчи ниҳолини эккан Мустақиллик боғининг тансиқ меваларидан баҳраманд бўлиш Сизга ва қадим Туркистон элларига ҳамиша насиб этаверсин.

Халқимизнинг ғайрати, шижоати, мусаффо табиати Тинчлик ва ҳамжиҳатлик, омонлик ва бахти барқарорлик мезони бўлишига, ўзи сайлаган Президенти атрофида янада маҳкамроқ жипслашишига ишончимиз комилдир.

ЎЗБЕКИСТОН ТИНЧЛИК ВА ҲАМЖИҲАТЛИК ЖАМҒАРМАСИ КЕНГАШИ ПЛЕНУМИ ҚАТНАШЧИЛАРИ

**1993 йилнинг 6 апрели.
ТОШКЕНТ ШАҲРИ.**

Яқинда Фориш туманида Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Яйлов чорвачилиги (қоракўлчилик, қўйчилик, уюр йилқичилиги ва туячилиги) ходимларини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилинишининг қўшимча тадбирлари тўғрисида»ги фармонининг ижроси юзасидан давлат назорати ходимлари текшириш ўтказдилар.

Мазкур фармон ижроси бўйича Омонгелди номли ва «Арнасой» давлат хўжаликларида бирмунча ишлар амалга оширилган. Жумладан, чўпонларга яшаб турган уйлари бепул шахсий мулк қилиб берилган, қишлоқ хўжалик солиқларидан озод этилган. Чўпонларга, мутахассисларга дам олиш учун йўлланмалар берилган.

Бироқ олиб борилаётган ишлар ҳали етарли эмаслиги ошкор бўлиб қолди. Омонгелди номли хўжалик раҳбари О. Илёсов ва «Арнасой» давлат хўжалиги раҳбари Б. Жумабоевлар қисқача қилиб айтганда ё Президент фармонларини тушуниб етишмаган, ё бу фармонларни бажарган-бажармаганимизни ким билиб ўтирибди, қабилида иш тутишган. Чунончи ҳар икки хўжаликка Президентнинг мазкур фармонларини қай тахлит ҳаётга тадбиқ этиш тўғрисида вилоят «Қоракўлчилик» бошқармаси ва туман деҳқончилик саноати уюшмаси томонидан махсус хатлар жўнатилган. Шунга қарамай, фармонлар хўжалик маҳаллий қўмитаси, раҳбарлари томонидан муҳокама этилмаган, аниқ ҳаракат дастури ишлаб чиқилмаган, назоратга олинмаган. Натижада, Омонгелди номли хўжаликда яйлов чорвачилиги ходимлари тоифасига кирмайдиган 17 ишчи-хизматчига 24 иш куни ўрнига 36 кунлик меҳнат таътили берилган, шу тахлит 6515 сўм ортиқча чиқимга йўл қўйилган. Давлат уйларини бепул шахсий мулк қилиб беришда ҳам чалкашликлар кўп. Жумладан чорвадор бўлмаган 25 шахсга жами 363 минг сўмлик турар жой ноқонуний тарзда бепул расмийлаштириб берилган.

«Арнасой»даги аҳвол ҳам бундан яхши эмас. У ерда 12 нафар катта чўпон 36 ўрнига 24 кун, 12 ёрдамчи чўпон эса 18 кундан меҳнат таътили олишган. Шу тахлит бу чўпонлар Президент фармонида кўрсатилган имтиёзлардан маҳрум этилган. Зотан 5 шахс эса яйлов чорвадори сифатида 30 кундан таътилга чиққан, шу тахлит улар 672 сўм ортиқча пул олишган. Давлат уйларини шахсий мулк қилиб беришда ҳам хўжалик катталари Президент фармонларини ўзлари истаган куйига талқин этиб, ўз ғаразли мақсадлари йўлида фойдаланишган. Яъни қурилишда, бухгалтерия, савдо, алоқа бўлими ва бошқа соҳаларда ишловчи 27 нафар шахс ҳам гўё яйлов чорвадорлари сифатида ўзлари яшаб турган давлат уйларини бепул расмийлаштириб олишган.

Ўтган йил давомида ҳар икки хўжалик бўйича боржйўғи битта чорвадорга шахсий уй-жой қуриш учун 20 минг сўм пул иқтисодий рағбатлантириш жамғарма маблағидан ажратилган.

(Давоми 2-бетда).

ЎЗБЕКИСТОН Ватаним маним

«ХАЛҚ СЎЗИ» МУХБИРЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН МИЛЛИЙ АХБОРОТ АГЕНТЛИГИ ХАБАРЛАРИДАН

ҚЎШНИЛАРГА ҲАМ ЕТАДИ

МАРҲАМАТ. Қишлоқ хўжалик экинларининг ашаддий кушандаси — ўргимчакканага қарши ишлатиладиган дори—оҳакли олтингугурт қайнатмаси тайёрлайдиган кичик завод ишга тушди.

ДАСТЛАБКИ ҳисоб-китобларга қараганда корхона район хўжаликларигагина эмас, қўшни туманларни ҳам маҳсулот билан таъминлайди.

ФЕСТИВАЛГА ХОРИЖИЙЛАР КЕЛАДИ

ЖИЗЗАХ. 24 апрелда Фориш районидаги «Қизириқ» тепалигида анъанавий халқ миллий ўйинлари фестивали ўтказилади.

ВИЛОЯТДА уч йилдан буён ўтказиб келинаётган бу тадбирга Марказий Осиё давлатлари вакилларини ҳам таклиф этиш мўлжалланмоқда. Шу кунларда Туркия, Эрон, Покистон, Япония, Хитой сингари хорижий мамлакатлар вакилларини кутиб олишга ҳозирлик кўрилмоқда.

ЕТИМЛАРНИ СИЙЛАГАН КАМ БЎЛМАЙДИ

АНДИЖОН. Ёғ-мой комбинати жамоаси вилоят болалар уйи тарбияланувчиларига 40 минг сўм туҳфа этди.

СУТ заводи ишчи-хизматчилари ҳам уларга ҳар куни 40 литр сут етказиб беришга аҳд қилишди. Вилоят нефть маҳсулотлари ишлаб чиқариш бирлашмаси ходимлари эса кичкинтойларга 200 минг сўмлик кийим-кечак, кўрпа, ёстиқ жилдлари, чойшаб, идиш-товоқлар совға қилди.

ҚИНҒИР ИШНИНГ ҚИЙИҒИ...

ТЕРМИЗ. Акмал Икромов кўчасида яшовчи М. Жумаева уйидан чет элларда тайёрланган 15 миллион сўмлик мато ва буюмлар чиқди.

Ҳозирги замонда айрим устамонлар пул топишнинг шунчалик ҳаддини олишганки, уйдан чиқмасалар ҳам бойлик оқиб келаверади. Момогул ана шундай «тадбиркор»лардан экан. Вилоят ички ишлар бошқармаси ходимлари унинг уйига чет эл фуқаролари, ...айрим сурхондарёлик «учар»лар тез-тез келиб туришларини аниқладилар.

15 ЙИЛ КУТИШГА НА ҲОЖАТ

ДЕНОВ. «Ҳазорбоғ» давлат хўжалигида Олим Норқобилов бошлиқ кўчатчилар янги ёнғоқ навини яратишди.

СУРХОН воҳасининг тоғ ва тоғ олди қишлоқларида азал-азалдан жайдари ёнғоқ дарахти ўсади. Аммо улар 15-20 йилда ҳосил беради. Бу нав эрта ҳосилга кириб, меваси барвақт пишади.

ХАЙРИЯГА ШАНБАЛИК

● ШАҲРИСАБЗ. Консерва заводи жамоаси 9 апрелда соҳибқирон Амир Темур таваллуд топган кун шарафига шанбалик ўтказишмоқчи.

ИШЛАБ топилган маблағни «Амир Темур» хайрия жамғармаси ихтиёрига беришга келишилди. Бу ташаббусни шаҳардаги қатор корхона ва ташкилотлар, ўқув муассасалари ҳам қувватлашди.

Қуролдошлар, бормисиз, омонмисиз?

БЕЛОРУССИЯДАН БЕРЛИНГАЧА

Шўрчилик Абдураҳим Элмуродов билан 20-ўқчи дивизияда бирга хизмат қилган бўлиб чиқдик. Абдураҳим ака шу дивизиянинг 174-ўқчи полкида, мен эса 67-ўқчи полкида хизмат қилган эканмиз. СССР Мудофаа вазирлигининг Марказий архиви ҳужжатлари бунга гувоҳлик бериб турибди.

А. Элмуродов танкка қарши отувчи қурол бўлимининг командири сифатида Белоруссия, Литва, Шарқий Пруссия ва Германияда, хусусан Кенигсберг ва Берлин шаҳарларини ишғол қилиш учун олиб борилган жангларда жасорат кўрсатганлардан.

Архивдан қайтиб келгач, менда, агар ҳаёт бўлса, Абдураҳим Элмуродов билан учрашиш орзуси туғилди. Қуролдош биродаримизнинг урушдан кейинги йиллардаги тақдири ҳақида хабар беришларини илтимос қилиб, Шўрчи район ижроия комитетига мактуб йўлладим. У ердан мен излаган одам «Партия XXIII съезди» номли колхознинг Калинин участкасида истиқомат қилаётганлиги хабар қилинганди.

Яқинда Шўрчи районида бўлиб, Абдураҳим ака билан учрашдим. Дарвозани ўрта яшар аёл очди. Опанинг таклифи билан ҳовлига кириб бордик. Бироқ мен йўқлаган киши кўринмасди. Қуролдош биродаримнинг ўғиллари ва келинлари билан саломлашиб олгач, катта ўғил бошлаган хонага кирган эдик ҳамки, биз билан орқама-орқа Абдураҳим ака ҳам кириб келди.

Новчадан келган, истараси иссиқ, чеҳрасидан нур ёғилиб турган, кўринишидан ҳали тетик Абдураҳим ака билан кўп йиллик қадрдонлардек қучоқлашиб сўрашдик.

— Яшанг, биродар, мен сизни излаб боришим керак эди, ҳимматингиз учун катта раҳмат, — гап бошлади Абдураҳим ака.

— Ҳечқиси йўқ. Қизиғи шундаки, иккаламиз ҳам бир дивизияда ёнма-ён жанг қилган эканмиз, фақат полкимиз бошқа бўлган экан, — жавоб қилдим мен.

— Ростдан-а? Орадан кейин қирқ етти йил ўтиб, тинчлик даврида кўришганимизни қаранг-а, — қувончини яшира олмади мезбон.

Суҳбатимиз қизигандан қизиди. Иккаламиз ҳам душманга қарши олиб борилган шиддатли жангларни ёдга олдик. Абдураҳим ака босиб ўтган жанговар йўлларини айниқса зодагонлар қишлоғини эгаллаш учун қилинган жанг эпизодини худди кечагидек аниқ эслайди...

...1945 йилнинг 25 март куни эди, ўшанда. Шарқий Пруссия. Танкка қарши отувчи қурол бўлими командири бўлган Абдураҳим Элмуродов хизмат қилаётган 174-ўқчи полк жангчилари ўрмон ёқасида жойлашиб олишган. У ердан бошланган яланглик тепаликкача давом этади. Тепаликда — бизнинг ўт очиш позициямиздан тахминан 120 метр нарида душман мудофаа чизиғи. Унинг орқа томонида зодагонлар хонадонларидан иборат Раушник деб номланган қишлоқ.

Ердан қор кетган бўлса ҳам, ҳаво булутли, ҳали анча намгарчилик.

Мудофаа линияси ўртасида жойлашган ДЗОТ кўзга яққол ташланиб турибди.

Пешин пайти. Замбаракларимиз ва миномётчиларимиз душман устига ажал уруғини ёғдира бошладилар. Кутилмаганда бошланган бу ўт ёмғиридан гитлерчилар жим бўлиб қолишди. Абдураҳим аканинг назарида улар ин-инларига кириб кетишган эди.

Отишма тугаган эди ҳамки, рота командири катта лейтенант Соловьевнинг ҳайқириғи эшитилди:

— Ватан учун, олға, ўртоқлар!

Пиёдалар траншеядан чиқиб, тепалик томон ҳужумга кўтарилдилар. Улар қаршиликка дуч келмай, 50—60 метр олға силжишди. Гитлерчилар замбаракчиларимиз ва миномётчиларимиз ҳужумидан кейин ҳали ўзларига келмаган эдилар. Лекин шу пайт бирдан душман пулемёти тириллаб қолди. Пиёдаларимиз етиб борган жойларида ётиб қолдилар.

Вазият оғирлашганлигини пайқаган Абдураҳим Элмуродов танкка қарши отувчи қуроли билан эмаклаб, бир неча метр олға силжиди-да, ўзига қулай жойга ўрнашди. ДЗОТдан ўқ ёғдираётган душман пулемётини аниқ мўлжалга олиб, тепкини босди. Учинчи ўқдан сўнг пулемётнинг овози ўчди.

— Ҳамма менинг орқамдан душман мудофааси томон, олға! Пиёдалар взводининг командири лейтенант Иванов берган команда жангчиларнинг кайфиятини кўтариб юборди.

Жангчилар «Ура!» садолари остида лейтенант Иванов орқасидан олға ташландилар. Катта сержант Абдураҳим Элмуродов ҳам улар сафида эди.

Душман мудофаа линияси ишғол қилинди, ДЗОТ ичига бостириб кирилди. Мўлжал аниқ олинганлигидан гитлерчиларнинг 1 та станокли ва 1 та қўл пулемёти яксон қилиниб, 12 гитлерчи ер тишлаб ётган эди.

Раушник қишлоғи томон бораётган 20 га яқин фриц ҳалоқ бўлишдан кўра, таслим бўлишни афзал кўрди. Пиёдалар ҳужумни давом эттириб, бир неча дақиқада Раушник қишлоғини ишғол қилишди...

— Шу жангда ярадор бўлдим. Бироқ, жанговар топшириқ бажарилмагунга қадар жанг майдонини ташлаб кетмадим, — деди Абдураҳим ака суҳбатни давом эттириб. — Андижонлик йигит Турғунбой Усмонов эса ҳалок бўлди. Тошкентлик Турғунбой Хўжаев полкимизнинг санитария қисмига етиб олишимга кўмаклашди.

Ана шу жангдан сўнг Абдураҳим Элмуродов 20-ўқчи дивизия командирининг 1945 йил 30 апрелдаги 029/Н-номерли буйруғига биноан «Қизил Юлдуз» ордени билан мукофотланган эди.

Улуғ Ватан урушида кўксига «Қизил Юлдуз» ордени, иккита «Жасурлиги учун» медали, «Кенигсбергни ишғол қилганлик учун», «Берлинни ишғол қилганлик учун», «Германия устидан ғалаба қозонилганлиги учун» медалларини тақиб қайтган Абдураҳим Элмуродов меҳнат фронтида ҳам матонат билан фаолият кўрсата бошлади.

У 1945—1948 йилларда Калинин номли колхоз ҳосилот советининг раиси, 1948—1952 йилларда «Пятилетка» колхози правлениесининг раиси, 1952—1954 йилларда «Ободон» колхози партия комитетининг секретари, 1954—1959 йилларда Шўрчи қишлоқ Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари бўлиб ишлади. 1959 йилдан 1968 йилгача пахтачилик соҳасида меҳнат қилди. 1968 йилдан бери қарилик гаштини сурмоқда.

Мен уруш ва меҳнат ветерани Абдураҳим Элмуродовга сиҳат-саломатлик ва узоқ умр тилаб, изимга қайтар эканман, қалбим таскин топганини ҳис қилдим.

Мажид САМАДОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист.

ТАФТИШ ВА ТАФТИШЧИЛАР

(Давоми. Боши 1-бетда).

Уставнинг 47-моддаси 8-бандида: «Ҳеч қандай давлат ва кооператив органлари колхоз раиси ҳамда унинг бошқа раҳбарларига интизомий жазо бериш ҳуқуқига эга эмас», шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Конституциясида: «Давлат органлари ва унинг мансабдор шахсларининг жамоат бирлашмалари фаолиятига аралашишига... йўл қўйилмайди», деб таъкидланишига қарамасдан, туман ҳокимликлари ва жойлардаги давлат органлари томонидан бу қоидалар бузилмоқда. Айниқса, Президент фармонига биноан жамоа хўжалиги ихтиёридаги қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини шартнома асосида сотишда бундай ҳоллар такрорланмоқда.

Энди икки оғиз тафтишнинг сусайтириб юборилганлиги оқибатида рўй берган ўғирликлар, ғайриқонуний тўловлар ва камомадлар тўғрисида. Боёвут туманидаги «Ленинизм» жамоа хўжалиги бошқаруви (собиқ раис К. Муҳиддинов, бош ҳисобчи М. Ҳотамов) «Гигант» ширкатига 14 гектар ерни ижарага берганди. Бунинг эвазига ҳақ олинмаган, етиштирилган маҳсулот эса ҳеч қаерда кирим қилинмаган. Текширишдан сўнг 28 минг сўмлик ижара ҳақи қонуний равишда ундириб олинишига оид ҳужжатлар прокуратура органларига топширилди.

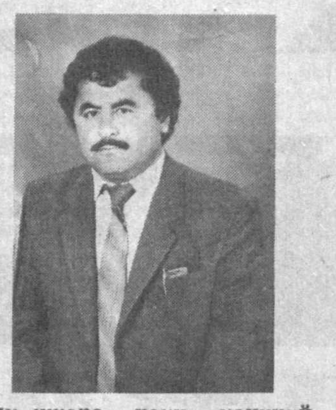

Сайҳунобод, Гулистон туманларидаги М. Горький номли (раиси Ш. Расулов), К. Маркс номли (раиси А. Пардабоев), «Қизил Шарқ» (раиси А. Эгамқулов), «Октябрь» (раиси С. Убайдуллаев) жамоа хўжаликларида чорва маҳсулотларини тайёрлаш ҳисоботларида маҳсулдор молларнинг бош сонини камайтириб кўрсатиш ҳисобига қўшиб ёзишлар содир этилган. Жумладан, 198 бош ғунажин ўз вақтида сигирлар гуруҳига ўтказилмаган, 172 бош чўчқа боласи даромадга олинмаган, 38 бош чўчқа эса бўрдоқи гуруҳидан яшириб қолинган.

Боёвут туманига қарашли хўжаликларда аҳолига пуллик хизмат кўрсатиш ҳисоботида бошланғич ҳужжатларга нисбатан 40,7 минг сўм ортиқча ёзилган. Биргина Навоий номли жамоа хўжалигида (раиси И. Умматов) бу кўрсаткич 22,8 минг сўмни ташкил этган.

Сайҳунобод туманидаги «Победа» (раиси А. Мансуров), К. Султонов номли (раиси А. Пардабоев), Свердлов номли (раиси Э. Тўраев) жамоа хўжаликларида ёлланма шахсларга ғайриқонуний равишда 28,4 минг сўмлик меҳнат ҳақи тўланганлиги маълум бўлди. Оқолтин туманидаги Бобур номли жамоа хўжалиги кассири Т. Юсуповнинг иш фаолияти юзасидан ўтказилган тафтишда эса 103464 сўм 45 тийин нақд пул камомади аниқланди. Бу ҳақдаги тафтиш далолатномалари тергов органларига берилди.

Агар ана шу хўжаликларда тафтишлар ўтказилмаганда, ёпиқлик қозон ёпиқлигича қоларди, албатта. Мақсадимиз давлат ва жамоа мулкларини кўз қорачиғидек сақлаш экан, халққа тегишли бўлган товар, пул ва моддий қимматликларнинг тўғри сарфланишини режа асосида ҳар йили бир марта тафтиш қилиш вазифаси вилоят деҳқончилик саноат уюшмасига қарашли назорат-тафтиш бўлимлари зиммасига юкланиши лозим. Шу жиҳатдан олганда, Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлигининг «Қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг сақланишига йўналтирилган қонунларнинг бузилишини бартараф қилиш ҳамда вазирликнинг 1992 йил 12 майдаги 145-сонли буйруғини бекор қилиш ҳақида»ги буйруғи (1993 йил 3 февраль, 42-сон) айни муддао бўлди.

Булардан ташқари, ҳар қандай тафтишни сифатли қилиб ўтказиш ва унинг самарадорлигини оширишда мустақил Ўзбекистонга хосу мос бўлган қўлланмаларнинг жуда озлиги қийинчилик туғдирмоқда. Натижада биз собиқ СССР вақтида чиқарилган қонунлар ва норматив актлардан фойдаланишга мажбур бўлмоқдамиз. Бу борада тегишли тадбирлар ишлаб чиқилишини истардик.

Яна бир муаммо. Кўпчилик тафтишчиларда муҳр ёзиб олиш ва суратга олиш ускуналари, спирт қувватини ўлчайдиган мосламалар йўқ. Ваҳоланки, ходимларга ана шу воситалар ғоят зарур. Қолаверса, кейинги пайтларда айрим мансабдор шахслар томонидан тафтишчиларга қарши ҳар хил тазйиқлар уюштирилмоқда. Оқибатда улар ўзларини ҳимоя қилиш чоғида чорасиз қолмоқдалар. Шунинг учун тафтишчилар тиббиёт кўригидан ўтказилиб, шахсий қурол билан таъминлансалар мақсадга мувофиқ иш бўларди, эҳтимол тутилган нохушликларнинг олди олинарди.

Олимжон АСЛАНОВ,
Сирдарё вилояти деҳқончилик-саноат уюшмаси назорат-тафтиш бўлимининг бошлиғи.

ҚОЛИПГА СИҒМАЙДИГАН ИШЛАР

УННИНГ танқислигини ўзингиз биласиз. Кейинги пайтларда Термиз шаҳридаги нон заводидан қопи минг сўмдан ун сотила бошланди. Биз ҳайрон қолдик: «Бундай ортиқча ун қаёқдан пайдо бўлаяпти!».

Поёнов Равшан исмли қоровул бир одамга ўн беш қоп унни ўн беш минг сўмга пуллаётган пайтда қўлга олдик. Кейин кўрсак... нон тайёрланадиган қолипларга муштлаб тиқсангиз ҳам 610 граммдан ортиқ хамир кетмас экан. Харажат эса 750 грамм!

Ҳозир цех бошлиғи Аллақул Чориевни қамоққа олганмиз. Тергов ишлари давом этмоқда. Суд Чориевнинг бу ишига баҳо беради. Халқнинг ризқига чанг солган одамга харқалай мақтов ёрлиғи берилмаса керак.

Х. ЭРГАШЕВ,
Сурхондарё вилояти ички ишлар бошқармаси иқтисодий жиноятчиликка қарши кураш бўлимининг бошлиғи.

БАҲОНАЛАР ҚАЧОНГАЧА?

(Давоми. Боши 1-бетда).

Яйлов чорвачилиги тармоғида беш йил узлуксиз иш стажига эга бўлган ходимларга харидоргир маданий-маиший, хўжалик, уй-рўзғор буюмларини биринчи галда сотиб олиш ҳуқуқи ҳар икки хўжалик чўпонларига берилмаган Омонгелди ва Калинин қишлоқ кенгашларида, Омонгелди матлубот жамиятида бу масала ўз ҳолига ташлаб қўйилган, рўйхатлар тузилмаган ва тасдиқланмаган. Ўтган йили матлубот жамиятига келтирилган 34 мебель, 22 гилам, 20 палос, 4 телевизор ва бошқа харидоргир моллар кимга сотилган? Номаълум. Чўпонлардан тушган 42 ариза эса бир чеккада чанг босиб ётибди.

Молия-хўжалик фаолияти танлаб текширилганда ҳар икки хўжалик ҳам қатор камчиликларга йўл қўйгани аниқланди. Ишчи-хизматчилардан ушлаб қолинадиган даромад солиғи ўз вақтида ўтказилмагани сабабли Омонгелди номли хўжалик 133,5 минг сўм, «Арнасой» 143 минг сўм жарима тўлашган.

Карл Маркс номли хўжаликда 1992 йили қорамоллар сони 1991 йилга нисбатан 236 бошга, жумладан сигирлар 25 бошга, қўй-эчкилар 1729 бошга, совлиқлар 3181 бошга камайтирилган. Шунга кўра ишлаб чиқариш кўрсаткичлари ҳам орқага кетган. Чунончи, гўшт етиштириш 40 тоннага, давлатга гўшт сотиш 36 тоннага камайган. Сигирлардан сут соғиб олиш миқдори ғоят паст. Айрим бўлимларда бир бош соғин сигир ҳатто 2—3 литрдан сут берган. Сут тозалигига, сифатига эътибор йўқ, зооветеринария асосларига жавоб бермайди. Хўжалик хазинасида бир мири йўқлиги сабабли улар ўзларига керакли қурилиш ашёларини, сирға, ип ва бошқа зарур нарсаларни харид қилолмаяптилар. Чўпонлар устида иссиқ пўстинлар, оёғида резина этиклар, сут идишлари етишмайди. Бу йилги ёғин-сочин мўллиги сабабли қўра-қўтонларнинг асосий қисми қулаш арафасида турибди. Омухта ем, кучли озуқалар етишмаслиги, мутахассисларнинг, раҳбарларнинг бепарволиги, лоқайдлиги оқибатида қишлов пайти 180 бош қорамол, 1200 қўй-эчки, 10 йилқи орикқлаб кетган, 30 қорамол, 201 қўй-эчки, 2 йилқи ҳаром ўлган, яна шунча чорва ўлиш арафасида ҳалолланган.

Ғалла комбайнлари, хашак ўриш техникалари ремонти ҳали бошланмаган, об-ҳаво халақит бераётган эмиш, эҳтиёт қисмлар йўқ эмиш. Хуллас, баҳона кўп. Текширишда маълум бўлдики, ремонт жойларида айвонлар бор, аммо техникалар очиқ ҳавода сақланаяпти, улар махсус кўтаргичларга қўйилмаган, занглайдиган занжирлари, резина тасмалари ечиб олинмаган, мойланмаган, шиналари очиқ ҳавода лойга ботиб ётибди.

«Боғдом», «Чинқўрғон», «Қизил-қум», «Фориш» давлат хўжаликларида ҳам текшириш ўтказилганда, шунга ўхшаш кўплаб камчиликлар аниқланди.

Яна шуни ҳам таъкидлаш керакки, вилоят ҳокимияти топшириғига кўра бир гуруҳ мутахассислар мазкур хўжаликларда бўлишди, шароит билан танишишди, ўз хулосаларини тақдим этишди. Албатта, энди қандайдир чоралар кўрилса керак. Аммо шунча гап-сўздан сўнг ҳам мазкур хўжаликлар ва туман раҳбарлари ҳамон ишни жонлантиришга уринмаётганлари ғоят ачинарлидир. Сабабни, баҳонани ҳар қачон ҳар қандай шароитда топиш мумкин, аммо шунча чорвани ўз ҳолига ташлаб қўйган, Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлаш зарур бўлиб турган ҳозирги кунда ўз бўйнига олган топшириқларни уддаламасдан, ялло қилиб юрган, чорванинг туёғидан кўз узмай, кун демай, тун демай, ҳузур-ҳаловат кўрмай, дашту-далаларда юрадиган чўпон-чўлиқларга оддий шарт-шароитларни, ҳатто Президент махсус фармонлар чиқаргандан сўнг ҳам яратиб бермаётган раҳбарларни ўз лавозимларида ушлаб туриш инсофданмикан?

Станислав АҲМЕДОВ,
Фориш тумани давлат назорати инспектори.

Раҳмонқул ТОШБЕКОВ,
Жиззах вилояти давлат назорати бошқармасининг ходими.

Абдулқосим МУҲАММАД РАСУЛ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ХАБАР

Тошкент олий ўқув юртларида таълим олаётган бир гуруҳ ажнабий талабалар 4 апрелга ўтар кечаси милиция соқчилик хизмати ходимларига ҳужум қилди. Ҳужум қилганлардан бири — Конго республикасининг фуқароси тўқнашув вақтида оғир яраланиб, ҳалок бўлди. Прокуратура идоралари жиноий иш қўзғади. Ўзбекистон Ташқи ишлар вазирлиги Конго республикасининг Москвадаги элчихонасига нота юбориб, содир бўлган воқеадан хабардор қилди.

Эртасига, 5 апрель куни конголик талабалар Тошкентнинг марказий кўчаларидан бирида тартибсизлик чиқаришга уриниб кўрдилар. Жамоат тартибини ва Ўзбекистон Республикасининг митинг ҳамда намойишлар ўтказиш тўғрисидаги қонунини бузганликлари учун улар милиция ходимлари томонидан ушлаб олинди. Қонунбузарлик ҳақидаги ҳужжатларни кўриб чиққан Сирғали тумани халқ судининг қарорига биноан хорижий талабалар маъмурий жавобгарликка тортилди.

(ЎзА).

БОЙВАЧЧА БОЛАЛАР

НАВОИЙ шаҳридаги «Турон» фирмаси кўп болали 20 нафар оилага ҳар бири 20 минг сўмдан жамғарма дафтарчаларини топширди. Болалар улғайгунча бойвачча бўлишса, ажаб эмас.

М. МАРДИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Бутун дунёда ўзбек халқи тарихи, маданияти ва жамиятнинг ҳозирги аҳволига қизиқиш тобора ўсиб бормоқда. Дунё қадимий цивилизация маконларидан бирини ўзи учун қайтадан кашф этмоқда. Бундай жараёнлар умумий ҳужжатлардан амалий ишларга ўтган мамлакатлар билан тезроқ ривожланиб бормоқда. Айниқса, Ўзбекистон билан маданий алоқаларни яқинлаштиришга ҳаракат қилаётган Корея Республикаси бу борада ижобий қадамлар қўйди. Президент Ислом Каримовнинг Сеулга қилган расмий визитидан сўнг ўзаро ҳамкорлик уфқлари янада кенгроқ очилди ва барқарор тус ола бошлади.

Жанубий кореяликларнинг мамлакатимиз билан кенг миқёсдаги ва узоқ йилларга мўлжалланган ҳамкорликни вужудга келтиришида «Корея—Ўзбекистон» маданий жамиятининг тузилганлиги ҳам ижобий роль ўйнади. Бу воқеа шу йилнинг март ойида содир бўлди. Ташкилий масалаларни ҳал қилган, ушбу жамиятнинг раиси бўлмиш жаноб Ким Юн Сек яқинда Тошкентга «Ўзбекистон—Корея» жамияти раҳбарияти билан музокаралар олиб бориш учун ташриф буюрди.

Сиёсий барқарорлик жараёнида ҳар қандай масала осон ҳал бўлади

ДЕЙДИ,— «КОРЕЯ—ЎЗБЕКИСТОН» ЖАМИЯТИНИНГ РАИСИ КИМ ЮН СЕК

— Жаноб раис, сиз Ўзбекистонга биринчи бор келишингизми?

— Йўқ. Мен мамлакатимизнинг бу ўлкага келган биринчи фуқароларидан ҳисобланаман. Илк бор бу диёрга 1991 йил январь ойида келган эдим. Тўғри, ўшанда мени асосан иқтисодий масалалар қизиқтирар эди. Вақт ўтиши билан мен Ўзбекистон ҳақида ва унинг меҳнаткаш халқи тўғрисида кўп нарсани билиб олдим ва бу ўлка ва халқни чуқур самимият билан севиб қолдим. Мени 46 ёшимга қарамасдан маданий жамиятимиз раиси этиб сайлашди. Мен ўзбек ва корейслар ҳаётидаги кўп нарсалар — фикрлаш тарзи, дунёни тушуниш, қадимий меҳнат қуроллари бирлигини яққол ҳис қилдим. Бизнинг ҳам қонимизга кексаларни ҳурмат қилиш, ҳаёт қийинчиликларини мардона енгиш хислатлари онамиз сути билан кирган.

— «Корея — Ўзбекистон» жамияти ўз олдига қандай мақсадлар қўйган?

— Маданий алоқаларни иложи борича кенгайтириш — бу бизнинг асосий вазифамиздир. Бизнинг халқларимиз тарихдан мунтазам алоқада бўлишган. Кейинчалик бизни бир-биримиздан бегоналаштириш ва мажбурий айириш даври содир бўлди. Бу совет даврига ҳам тааллуқлидир. Ҳозир бир-бирини тушуниш даври келди.

Ўзбекистон икки халқни яқинлаштириш учун барча шарт-шароитларни яратмоқда. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг пухта ўйланган сиёсати туфайли Ўзбекистон жаҳон миқёсида Марказий Осиёдаги энг барқарор мамлакат деган ном олди. Ана шундай шароитда ҳар қандай масалани ечиш осон кечмоқда. Мен буни ўз тажрибамда сезиб турибман.

Ҳозир биз талаба ва ўқитувчиларни бир-биримизга юбориш, маданият, санъат арбобларининг ўзаро сафарларини ташкил қилишни мақсад қилиб қўйганмиз. Кореянинг ўзида бизнинг жамиятимизга бўлган қизиқиш кун сайин ортиб бормоқда. Жамиятимиз аъзоларининг катта гуруҳи (тахминан 100 киши) май ойида Ўзбекистонга келишни мўлжалламоқда. Бу учун сизларнинг авиакомпания билан келишиб олишимиз зарур. Мен Тошкентга келаётганимда Сеулда Ли фамилияли бир қария-ишбилармон мурожаат қилиб Тошкентга ўз кутубхонасини совға қилиш имкони бор-йўқлигини билиб келишни илтимос қилди. Бир гуруҳ корейс врачлари эса Ўзбекистон халқига хайрия йўли билан ёрдам кўрсатишни таклиф қилишди. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Шу боис Тошкентда менга иш етарли.

Мен ўзбек дўстларимнинг ўзбек ва корейс ҳамкорлигини давлатлараро миқёсда янада кучайтиришга интилаётганликларидан яхши хабардорман. Жумладан, Шарқшунослик институтида корейс бўлимини факультетга айлантиришга бўлаётган саъй-ҳаракатлардан воқифман. Бу корейсшуносликнинг турли томонларини талабалар ўртасида ўрганишни янада кучайтирган бўлур эди.

Л. ПАК.

МАККАЖЎХОРИ ЭКИШ БОШЛАНДИ

Дўстлик районидаги Қ. Раҳимов номли давлат хўжалиги деҳқонлари бу йил 250 гектар майдонга маккажўхори экиб, гектар ҳосилдорлигини режадаги 40 ўрнига 50 центнерга етказиш ва шу ҳисобдан хўжалик чорваси учун камида 250 тонна емиш ғамлашга аҳд қилганлар. Улар кунлар илиб, ер етилиши билан районда биринчилар қатори экишни бошладилар.

СУРАТЛАРДА: 1. Звено бошлиғи Убайдулла Товбоев сеялка қутисига уруғ солмоқда. 2. Хўжалик бош ҳосилоти Абдужаббор Ҳайдаров ва «Зарафшон» ширкати бошлиғи Бекпўлат Эргашев.

К. ЖЎРАҚУЛОВ олган суратлар.

АМЕРИКАЛИК МУСУЛМОНЛАР

АМЕРИКА мусулмонларининг сони қарийб 10 миллионга етиб қолган. Вашингтонда бундай бир неча йил аввал Массачусетс хиёбонида мухташам бир жоме барпо этилган эди. Ҳозир Вашингтон шаҳрининг ўзида ва унинг теварагидаги Виржиния, Мериленд штатларининг турли шаҳарларида ислом марказлари ва масжидлари бунёд этилган. Мусулмон қизлар ва болалар ҳафта охирларида бу марказларда диний дарсларини ўқишади.

Вашингтон ва атроф-теваракдаги мусулмонларнинг сони ҳозир 75 минг кишига етган. «Вашингтон пост» газетасининг мухбири ислом марказининг директори Имом Абдуллоҳ Муҳаммад ал Хоуждан «Мусулмонлар нима учун рўза тутишади?» деб сўраган. Имом Абдуллоҳ: «Биз Аллоҳ берган ноз-неъматларнинг қадрини билиш, шунга шукур қилиш учун рўза тутамиз. Оч қолмаётган киши очларнинг ҳолидан, ташна қолмаган киши бир қатра сувга зор бўлганларнинг ҳолидан хабардор бўла олмайди. Мана сизга бир мисол: шу кунларда Сомали шаҳри очарчилик офатига учраган. Босния халқининг кўпчилигини мусулмонлар ташкил этади. У ерда минглаб инсонлар босқинчи зўравонлар исканжалари остида оч-ночор ва паришон яшашга мажбур бўлишаяпти. Биз рўза тутганимизда ана ўшаларнинг ҳолини ўйлаб, улар учун дуо қиламиз», — дея жавоб берган.

Газетанинг мухбири америкалик газетхонларни ўйлаб исломият ва рўза ойи ҳақида турли саволлар берган. «Бу муборак ойда садақаи фитр ва закот берарkансизлар. Бу ҳақда ҳам маълумот беришингиз мумкинми?» — деган саволга имом Абдуллоҳ: «Тўпланган садақа ва закотлар билан мусулмон ё бошқа диндан бўлишидан қатъий назар ислом марказига бош урган камбағалларга ёрдам қиламиз. Уларга ош-нон берамиз. Ўтган йил 1200 кишининг қорнини тўйғаздик», деб жавоб берган.

«Америка овози»нинг арабча эшиттирув шўъба ходимларидан бири ҳам имом Абдуллоҳ Муҳаммад ал Хоуж билан суҳбатлашиб, ундан ислом марказининг рамазон ойидаги фаолиятлари ҳақида сўраган. Имом ҳазратлари: «Аллоҳ таолога ҳамду санолар бўлсин, биз ҳар йили бўлгани кабу бу йил ҳам кечқурунлари ифтор дастурхони ҳозирладик. Ифторга Вашингтон ва теваракдаги олий таҳсил кўрувчи талабалар келишди. Ҳар кеча 500—600 киши ифтор қилдилар. Жума кунлари эса қарийб минг кишига етди. Ифтордан кейин масжидда вааз бўлди ва тарових намози ўқилгандан кейин улардан баъзилари саҳаргача ўтириб ибодат қилиб, саҳарликни еганларидан кейин уйларига қайтишди. Ифтор ҳозирлигини кўрувчиларнинг ҳаммаси кўнгиллилардир. Ишдан холи, вақти бўлганлар ифторлик олиб келишади ва ё ифтор дастурхони учун моддий ёрдам беришади.

Фаолиятимиз бу билан чекланмайди, биз ён-веримиздаги бошқа масжидлар ва ислом марказларига ҳам қўлимиздан келганча ёрдам қилиб турамиз. Аллоҳ-таоло ҳаммамизга инсоф-тавфиқ ато айласин», деб жавоб қилганлар.

«САДО» халқаро экспресс ахборотидан.

ТЕРМИЗДА АМИР ТЕМУР ТАНТАНАЛАРИ

ТЕРМИЗ. 8 апрель. Махсус мухбиримиз Ҳаким Сатторий телефон орқали хабар қилади.

Сурхондарё вилоятининг маркази кейинги пайтларда улуғ анжуманлар ўтказиладиган жой бўлиб қолди. Яқинда тугаган ал Ҳаким ат-Термизий хотирасига бағишланган халқаро спорт мусобақалари шукуҳи Амир Темур буюк давлат арбоби ва саркарда деб номланган илмий анжуманга уланиб кетди. Эрталаб очилган йиғилишда вилоят ҳокими Ҳаким Бердиев қатнашди. Пойтахтдан ташриф буюрган йирик тарихчи олимлар Б. Аҳмедов, Ҳ. Зиёев, А. Аҳмедов, Ашраф Аҳмедов, Т. Файзиев ҳамда Термиз давлат дорилфунуни олимлари Назар Тўраев, Мансур Олтинов ва бошқа нотиқлар буюк саркарда ва давлат арбоби соҳибқирон Амир Темур фаолиятининг турли қирраларига тўхталдилар.

Анжуман Термиз давлат дорилфунуни ташаббуси билан ўтказилмоқда. У икки кун давом этади.

Дастурда Сурхон вилоятининг тарихий жойларига ташриф буюриш ҳам назарда тутилган.

Ойнаи жаҳонда кўринг

Душанба, 12. IV

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Тошкент» студияси. «Болалар».
8.20 «Таваккал Қодиров куйлайди». Фильм-концерт.
8.45 «Четга оғиш ноль». Бадиий фильм.
10.05 «Шарқнинг қадимий ёдгорликлари». Телефильм.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Физика. Электролиз ҳодисаси.
11.00 «Фермерлар», «Пирим ороли». Телефильмлар.
11.30 Ўқув кўрсатуви. Математика. Ўнли касрлар ва улар устида ишлаш.
12.00 «Меҳр». Ишчи ёшларга ғамхўрлик.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Кичкинтой» устахонаси.
18.40 «Қибрай лавҳалари».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Мулоҳаза». Спектаклда мусиқа ва қўшиқнинг ўрни.
20.00 Дунё хабарлари.
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Гулбаҳор Эркулова куйлайди.
21.45 «Давлатнинг қудрати — қонун устиворлигида».
22.15 «Лев Толстой». Бадиий фильм 1-серия.
23.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Болалар учун. «Совға».
18.40 «Ансамбль». Телефильм.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Ўтмишсиз келажак йўқ».
20.00 Дунё хабарлари.
20.10 «Бизнинг суҳбат».
20.30 «Миришкорлар».
21.00 «Наврўз».
21.30 «Салом, ёшлар».
22.15 «Тараддуд».
22.40 «Ойижон, мен тирикман». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

4.55, 14.20, 20.20 — Кўрсатувлар тартиби.
5.00 «Янгилар».
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.20 «Қўшнилар». Мультфильм.
8.30 «Марафон-15» — старт».
9.15 «Брэйн-ринг».
10.05 «Сиз учун учрашув». Виктор Астафьев.
11.00 Янгиликлар.
11.20 Илмий-оммабоп фильм.
14.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
14.25 «Телемикст».
15.10 «Ён дафтар».
15.15 Мультфильмлар.
15.40 «440 герц».
16.20 «Иқболи кулганда».
17.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
17.20 «Технодром».
17.30 Мультфильм.
17.40 Санъат усталарининг концерти.
19.10 Рукн премьераси. «Ҳафтанинг акс-садоси».
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Оппоқ либослар». Етти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 5-серия.
21.45 «Спорт уик-энди».

«Янги студия» таништиради:

22.00 «Монтаж» [«Мен»].
22.10 «Қаранг-чи, ким келди!».
22.25 «АТВ-брокер».
22.35 «Бироқ...».
22.50 «Монтаж» [«Шарж»].
23.35 «Бомонд». Танаффус пайтида [23.00] — Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.25 Ишбилармон кишилар даври.
7.55 Тонгги концерт.
8.10 Мутлақо махфий. «С. П. Королев таржимаи ҳолидан баъзи бир саҳифалар». Ҳужжатли фильм.
9.30 «Бола тилидан...».
10.00 «Истеъдодлар ва мухлислар».
11.00 Ишдан бўш пайтингизда.
11.15 Кундузги сеанс. «Сизни гражданка Никанорова кутяпти». Бадиий фильм.
12.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
13.05 «Топилсин ва зарарсизлантирилсин». Бадиий фильм.
14.30 Кипрас Мажейка. «Кичик Европа»дан репортажлар.
15.05 Янгиликлар.
16.20 «Американинг ёввойи табиати». Ҳужжатли фильм премьераси. 6-фильм.
15.50 Трансросэфир. «Анс этиш».
16.35 «Россияда бизнес».

17.00—19.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.00 Душанба куни детективи. «Лаки страйк» таништиради. «Севги ёки пул». Бадиий фильм. «Криминал ҳодисалар» туркумидан.
19.55 «Мен сенинг овозингни қайта эшитдим».
21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.
21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.25 Спорт кўрсатуви.
21.35 «Формула-1» классида автопойга бўйича жаҳон чемпионати.

Сешанба, 13. IV

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.25 «Куйла, дуторим». Фильм-концерт
7.50 Дунё хабарлари.
8.00 «Қувноқ эскадрон». Бадиий фильм.
9.05 Ўзбек тилини ўрганамиз.
9.35 Болалар учун. «Илҳом чашмалари».
10.15 «Ўзбекистон». Телевизион киножурнал.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Информатика. Ахборотларни кодлаш усуллари.
11.00 «Кичкинтой» студияси. «Танишинг, Ширинтой».
11.30 «Қизил Яримой шуъласи».
12.00 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Истиқлол фидойилари». Телеочерк.
18.30 София Сафтарова куйлайди.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Спортлото».
19.25 «Фахрийлар—фахримиз».
20.00 Дунё хабарлари.
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 «Сумалак» халқ рақс ансамблининг концерти.
21.30 «Адолат». Ҳуқуқий публицистик кўрсатув.
22.10 «Лев Толстой». Бадиий фильм. 2-серия.
23.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Уолт Дисней таништиради...». Мультфильмлар тўплами.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 Мусиқий меҳмонхона.
20.00 Дунё хабарлари.
20.10 «Йўлингиз бехатар бўлсин!».
20.40 Шарқ лирикаси.
21.00 «Бу оқшомда».
22.10 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

4.55, 14.20, 17.20, 20.20 — Кўрсатувлар тартиби.
5.00 Янгиликлар.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.20 «Қувноқ нотачалар».
8.35 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
9.20 «Провинциал салон».
9.40 «Гол».
10.10 «440 герц».
10.50 «Матбуот-экспресс».
11.00 Янгиликлар.

Кундузги киноэкспресс

11.20 «Покров дарвозаси». Телевизион бадиий фильм.
13.35 Мультфильм.
13.50 «Эркак ва аёл». Телефильм премьераси [Башкортостан Давлат телерадиокомпанияси].
14.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
14.25 «Ишбилармонлар хабарномаси».
14.40 «Адам Смит бойлиги дунёси».
15.10 «Ён дафтар».
15.15 «50х50» томошаси.
16.30 «Гол».
17.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
17.25 Давлатлараро «Останкино» телеканали «Дунёнинг томонлари» кўрсатувини таништиради.
17.55 «Мулкдор алифбоси».
18.10 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
18.55 «Мавзу».
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Оппоқ либослар». Етти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 6-серия.
21.50 Космонавтика кунига бағишланган концерт. Танаффус пайтида [23.00] — Янгиликлар.
24.00 «Максима».
00.30 «L—клуб».
01.15 «Матбуот-экспресс».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.25 Ишбилармон кишилар даври.
7.55 Мультфильм.
8.05 «К-2» таништиради. «Оскар-93».
9.50 «Саховат кўрсат».
10.35 «Параллеллар».
10.50 Кундузги сеанс. «Чукотка бошлиғи». Бадиий фильм.
12.20 Мульти-пульти.
12.35 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
13.45 «Вероника». Мусиқий кўрсатув.
14.05 «Бурда моден» тавсия этади...
14.35 «Телебиржа».
15.05 Янгиликлар.
15.20 «Рост» студияси. «Кенгуру».
15.50 Трансросэфир. «Замоскворечьеда байрам».
16.35 Мультфильм.
16.45 Россия Федерацияси Олий Кенгашининг сессиясида.

17.00—19.05
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

19.05 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 153-серия.
19.55 «Мариинск театрида В. Андреев номидаги халқ чолғу оркестрининг юбилейи». 1-кўрсатув.
20.40 «Бизнес: янги номлар».
21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.
21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.25 «Асил ҳолича».
22.25 «Бўйсунмас купина».
23.20 Криминал хабарлар экрани.
23.50 Спорт кўрсатуви.
23.55 «Санъат майдони».

Чоршанба, 14. IV

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.25 «Ҳамал қувончлари». Қашқадарё вилояти Ғузор туманидан кўрсатув.
7.45 Дунё хабарлари.
7.55 «Инсон қалби ҳақида қисса». Бадиий фильм. 1-серия.
8.55 «Табиат — ҳаёт чашмаси». Кинопрограмма.
9.45 Турк тили.
10.15 «Ёш рассомлар кўргазмаси».
10.30 Ўқув кўрсатуви. Биология. Ўзбекистон табиатини муҳофаза қилиш.
11.00 «Аёл қадри...».
11.30 Ўқув кўрсатуви. Кимё. Металлар. Саноатда металларнинг олиниши.
12.00 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Талабалик йилларим».
18.35 «Қуёш кулган кун». Навоий вилоятида Наврўз тантаналари.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Қўшиқларда қолган муҳаббат». Бахтиёр Йўлдошев.
20.00 Дунё хабарлари.
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 «Ватанни севмоқ имондандир...».
21.30 «Инсон ва замин». Наманган вилоятидан кўрсатув.
22.30 «Бир лаҳзалик қўрқув». Бадиий фильм.
23.55 Кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Суҳбатга чорлаймиз».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Иқтисодчилар мактаби».
20.00 Дунё хабарлари.
20.10 «Спринт».
20.30 «Космонавтика уфқлари».
21.15 Ҳужжатли фильмлар саҳифаларидан.
22.15 «02» тўлқинида.
22.35 Голландияда бўлиб ўтган халқаро театр фестивали ҳақида.

● «ОРБИТА IV»

4.55, 14.20, 20.25, 23.35 —Кўрсатувлар тартиби.
5.00 Янгиликлар.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.25 Мультфильм.
8.35 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
9.20 «Деразаси телемарказга қараган уй». Телефильм премьераси [Иркутск].
9.40 «Менга қўшиқ куйлаб бер, Прокошина».
10.10 «Веди».
10.50 «Матбуот-экспресс».
11.00 Янгиликлар.

Кундузги киноэкспресс

11.20 «Уч йил». Телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.
13.40 Мультфильм.

*

14.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
14.25 «Телемикст».
15.10 «Ён дафтар».
15.15 Мультфильм.
15.45 «Қизлар ўртасидаги сир».
16.05 «Қандай қилиб муваффақиятга эришиш мумкин!»
16.20 «Парвоздаги уй». Кўп серияли мультфильм премьераси. 7-серия [АҚШ].
16.50 «Технодром».
17.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
17.20 Давлатлараро «Останкино» телеканали «Ишонч ёрлиғи» кўрсатувини таништиради.
17.45 Липецкдан фольклор ансамблининг чиқиши.
18.00 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
18.45 «Миниатюра».
19.00 «Бўлмағур гап».
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Оппоқ либослар». Етти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 7-серия.
21.55 «Матбуот-экспресс».
22.05 «Останкино-93» хит-паради.
23.00 Янгиликлар.
23.40 «100 С». Журналистик тадқиқот.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.25 Ишбилармон кишилар даври.
7.55 Тонгги концерт.
8.10 «Асил ҳолича».
9.05 «Ксюша ҳузурида».
9.35 Ишдан бўш пайтингизда.
9.50 «Санъат майдони».
11.05 Кундузги сеанс. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 153-серия.
11.55 «Пилигрим».
12.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
13.05 «03» кўрсатуви.
13.35 «Мутлақо махфий».
14.30 «Мансаб алифбоси».
14.45 «Сигнал».
15.00 Янгиликлар.
15.15 «Рост» студияси. «Бефойда сабоқлар». 1-қисм.
15.45 Трансросэфир. «Узоқ Шарқ».
16.30 Христианлар учун кўрсатув.

*

17.00—19.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

19.00 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 154-серия.
19.55 «Катта жанжал». Рукн премьераси.
20.40 Россия Федерацияси Олий Кенгашининг сессиясида.
21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.
21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.25 «Катта давра».
21.40 «Улар анчадан бери кутишяпти».
22.25 «Номлар». М. Шуфутинский. «Ҳақиқат онлари» кўрсатувига илова.
23.20 Парламент хабарномаси.

Пайшанба, 15. IV

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.25 «Дарахт ва унинг новдалари». Телефильм.
7.55 Дунё хабарлари.
8.05 «Инсон қалби ҳақида қисса». Бадиий фильм. 2-серия.
9.20 Араб тили.
9.50 «Хоразм». Телефильм.
10.00 «Қишлоқ тадбиркорлари».
10.30 Ўқув кўрсатуви. Ботаника. Уруғ.
11.00 «Абдулла Қаҳҳор». Телефильм.
11.[illegible] Ўқув кўрсатуви. Табиатшунослик. Ўсимлик ва ҳайвонот олами.
12.00 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Сиҳат-саломатлик». Илмий-оммабоп кўрсатув.
18.55 Кинолавҳа.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Камолот йўли...». Муяссар Қосимова ва Сойибжон Ниёзов.
20.00 Дунё хабарлари.
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 «Марказий Осиё давлатлари: ягона мақсад йўлида».
21.25 «Дилларда баҳор». Киноконцерт.
22.05 «Ўрдак кўли воқеаси». Бадиий фильм.
23.10 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Мусиқий дақиқалар.
18.30 Болалар учун. «Табассум».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Ёнғиндан сақланинг».
20.00 Дунё хабарлари.
20.10 Тижорат канали. «Наврўз» — дўстларимиз шодиёнаси.
20.30 «Бу оқшомда».
21.45 «Оила».
22.45 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

4.55, 14.20, 17.20 — Кўрсатувлар тартиби.
5.00 Янгиликлар.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.20 «Тингланг, томоша қилинг».
8.40 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
9.25 «Ҳайвонот оламида» [сурдо таржимаси билан].
10.20 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
10.50 «Матбуот-экспресс».
11.00 Янгиликлар.
11.20 Театр шинавандалари, Сизлар учун! С. Михалков. «Балалайкин ва К». Фильм-спектакль.
13.30 «Озодликнинг бир лаҳзаси». Хроникал-ҳужжатли видеофильм премьераси.
14.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
14.25 «Телемикст».
15.10 «Ён дафтар».
15.20 Давлатлараро «Останкино» телеканали «Таниш нотанишлар» кўрсатувини таништиради.
15.45 Мультфильм.
16.15 Сурия телевидениесининг кўрсатувлари.
17.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
17.25 «Клаус Штайльман. Ҳаммабоп мода».
18.00 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
18.30 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
19.15 «Сиёсат» студияси таништиради.
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.20 Сурия телевидениесининг кўрсатувлари. Телеэкранда биринчи марта. «Доклад». Бадиий фильм [Сурия].
22.05 «30 йил ва уч дақиқа».
22.35 Ф. Шопен асарларидан концерт.
23.00 Янгиликлар.
23.35 «Ҳамма нарса бўлиши мумкин».
00.05 «Матбуот-экспресс».
00.15 Футбол. «Уэмбли сари йўл».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.25 Ишбилармон кишилар даври.
7.55 Мульти-пульти.
8.15 «Нота бене» студияси.
9.10 Л. Пантелеев. «Ишонаман». Телеспектакль.
10.15 Мультфильмлар.
10.30 «Чернобиль Момаҳавоси». Ҳужжатли фильм.
10.40 «Параллеллар».
10.55 Кундузги сеанс. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 154-серия.
11.45 «Қадимий Сурия тупроғида».
12.35 «Видеошеърият». Г. Державин.
12.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
13.05 Такрорий фильмлар кинотеатри. «Санников ери». Бадиий фильм.
14.35 Ҳужжатли фильм.
15.05 Янгиликлар.
15.20 «Мағлубиятсиз ўйин».
15.45 «Трансросэфир».
16.30 «Ишнинг кўзини биладиган одам».

*

17.00—19.20
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

19.20 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 155-серия.
20.10 Мультфильм.
20.25 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида.
21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.
21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.25 «Устанинг дастхати».
22.20 Спорт кўрсатуви.
22.25 «Ватаним менинг».
23.20 «Клип хиёбони».
23.35 Россия Федерацияси Олий Кенгашининг сессиясида.

Жума, 16. IV

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.25 «Танбур». Фильм-концерт.
7.45 Дунё хабарлари.
7.55 «Қўш қопқон». Бадиий фильм. 1—2-сериялар.
10.00 «Чаман гулдастаси». Мукаррама Турғунбоева таваллудининг 80 йиллиги олдидан. Республика ўқувчилар саройи қошидаги «Чаман» фольклор рақс ансамблининг концерти.
11.00 «Мактаб ва ҳаёт».
11.30 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].

* * *

17.45 Кўрсатувлар тартиби.
17.50 Янгиликлар.
18.00 Футбол бўйича Ўзбекистон чемпионати. Олий лига. «Пахтакор» — «Бинокор» [Қибрай]. 2-тайм. «Пахтакор» Марказий ўйингоҳидан олиб кўрсатилади.
18.50 «Ўзбекистон». Телевизион киножурнал.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Элга хизмат». Ўзбекистон Республикаси Ўт ўчириш хизматининг 75 йиллигига.
19.50 Мусиқий дақиқалар.
20.00 Дунё хабарлари.
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 «Янграсин шўх ялпалар». Концерт.
21.55 «Мерос». Усмон Носир таваллудининг 85 йиллиги олдидан.
22.35 «Жадвалдан ташқари поезд». Бадиий фильм.
23.55 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

БИШКЕК КЎРСАТАДИ

17.30 Хабарлар.
17.40 Мультфильм.
17.45 «Байкем, Эжем жана биз».
18.00 «Манбаларга қайтиб». Дунган тилида кўрсатув.
18.30 Хабарлар [рус тилида].
18.40 «Дабагер Нурали».
19.10 Криминал ҳодисалар.
19.30 «Жаз эргуусу».
20.30 Хабарлар [қирғиз тилида].
20.50 «Назар» [билдирувлар, эълонлар].
20.55 Қирғизистон Республикаси Олий Кенгашининг сессиясида.

● «ОРБИТА IV»

4.55, 14.20, 20.20 — Кўрсатувлар тартиби.
5.00 Янгиликлар.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.20 Мультфильм.
8.35 «Зазеркалье». «Гўзал Василиса». Бадиий фильм.
10.00 «Саёҳатчилар клуби» [сурдо таржимаси билан].
10.50 «Матбуот-экспресс».
11.00 Янгиликлар.
11.20 «Америка М. Таратута билан».

Кундузги киноэкспресс

11.50 «34-тезюрар поезд». Бадиий фильм.
13.10 «01» эшитади». Ҳужжатли фильм премьераси.
13.20 Мультфильмлар.

*

14.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
14.25 «Бридж».
14.50 «Бизнес-класс».
15.05 «Ён дафтар».
15.10 Г. Свиридов. «Қор ёғмоқда». Хотин-қизлар ва болалар хори учун кичик кантата.
15.25 «Зазеркалье». «Гўзал Василиса». Бадиий фильм.
16.50 «Иш».
17.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
17.20 Давлатлараро «Останкино» телеканали «Қутқариш учун буюртма» кўрсатувини таништиради.
17.45 «Инсон ва қонун».
18.15 «Америка М. Таратута билан».
18.45 «Мўъжизалар майдони».
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Ҳафтанинг машҳур кишиси».
20.40 «КТВ-I» ва «Франс интернасиональ» канали таништиради. «Улкан улуш». Бадиий фильм премьераси [Франция].
22.05 «Матбуот-экспресс».
22.15 «Чучукмия». Телефильм.

«ВИД» таништиради:

22.25 «Сиёсий бюро».
23.35 «Музобоз».
00.15 «Автошоу».
00.30 «Хит-конвейер». Танаффус пайтида [23.00] — Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.25 Ишбилармон кишилар даври.
7.55 Мультфильм.
8.05 «Ватаним менинг».
9.00 «Тилла шпора».
9.30 «Фольклор».
10.00 Театр сафари. Петербург Малий драма театрининг Лев Долин саҳналаштирган «Шайтонлар» спектаклида.
10.45 Ишдан бўш пайтингизда.
11.00 Кундузги сеанс. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 155-серия.
11.50 «Оқ қарға».
12.35 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
13.00 «Ижица».
13.30 «Гап-гаштакларни қўмсаб».
14.00 «Калугадаги 20-мавсум».
14.30 «Телебиржа».
15.00 Янгиликлар.
15.15 «Рост» студияси. «Бефойда сабоқлар». 2-қисм.
15.45 «Трансросэфир».
16.15 Мульти-пульти.
16.25 Россия Федерацияси Олий Кенгашининг сессиясида.
16.55 Спорт кўрсатуви.

*

17.00—17.25
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

17.00 Турк тили.
17.25 Жума куни Дисней. «Ер сайёрасига юборилган». Бадиий фильм. 6-серия.

*

18.15—19.55
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.55 Спорт гимнастикаси бўйича жаҳон чемпионати.

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.
21.20 Мусиқали дақиқалар.
21.40 Телеэкранда — премьера. «Ўлим унчалик қўрқинчли эмас». Бадиий фильм.
23.15 «Телемати».

Шанба, 17. IV

● ЎзТВ I

7.00 «Ассалому алайкум».

*

8.00 Дунё хабарлари.
8.10 «Фалокат оёқ остида». Бадиий фильм.
9.40 «Алифбо сабоқлари».
10.10 «Дилимизда, тилимизда Навоий бобо».
10.50 «Муҳандис».
11.30 «Ёшлик» студияси. «Баҳс».
12.30 «Олий таълим истиқболи».
13.05 «Халқ ижодиёти». Кўриклар, якунлар, режалар.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Ўсмирлар учун. «Умид учқунлари».
18.40 Самбо бўйича Ўзбекистон чемпионатидан репортаж.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Илмий лаборатория ва ўқув аудиториялари».
19.40 Ўзбекистон халқ артисти Насиба Абдуллаева куйлайди.
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Туркистон» ахбороти.
21.00 «Ижод саҳифалари». Омон Матчон.
22.00 «Ўзбекистон — келажаги буюк давлат».
22.30 Футбол бўйича Ўзбекистон чемпионати. «Темирйўлчи» [Қўқон] — «Динамо» [Самарқанд]. 2-тайм [ёзиб олинган].
23.15 «Подшо Пётр арапни уйлантиргани ҳақида ривоят». Бадиий фильм.
00.50 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

17.00 АШГАБАТ КЎРСАТАДИ.

● «ОРБИТА IV»

5.55, 7.30, 14.20 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Эрталабки гимнастика.
6.10 Ишбилармон кишининг шанба тонги.
6.55 Янгиликлар.
7.35 «Матбуот-экспресс».
7.45 «Моторлар оламида».
8.10 «Марафон-15»— кичкинтойларга».
8.35 «Ўз-ўзингга мадад бер».
9.05 Шанба кунги дастхат.
9.35 Инсон институти.
10.05 «Мусиқий дўкон».
10.35 «Қизил космос». Телефильм премьераси.
11.05 Ногиронлар ижоди I Бутунроссия фестивали.
12.15 «Учовлон, етовлон, туз» телеўйини таништирилади. Кино асри, кинонинг туғилиши.
12.30 «Афсонавий омадли эркаклар». Бадиий фильм премьераси [Чехословакия].
14.00 Янгиликлар.
14.25 «Марказий экспресс». Европа тележурнали.
14.55 «Ультра-си». Спорт кўрсатуви. Спорт гимнастикаси. Жаҳон чемпионати.
15.50 «Бўри ва қуён: 25 йил биргаликда».
17.10 «Қизил квадрат».
17.50 «Қойилмақом етовлон».
18.45 «Коламбия пикчерс» таништиради. «Ўн цент учун ўлим». Бадиий фильм премьераси. «Майк Хаммер» телесериалидан.
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.20 «Коламбия пикчерс» таништиради. «Анна Каренина». Уч серияли бадиий фильм премьераси. 2-серия.
21.20 «Буюк ва кўринмас Китеж шаҳри ҳақида ривоят». Телефильм премьераси.
21.50 «Матбуот-экспресс».
22.00 Янгиликлар.
22.35 «Анюта». В. Гаврилин мусиқасига ёзилган балет.
00.20 Телефильм.
00.30 Диний байрам. Москва шаҳридаги Богоявлен бош черковидан олиб кўрсатилади.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.20 «Оламга ўз нигоҳи билан қараш».
7.50 Мульти-пульти.
8.00 «Калит» кўрсатуви.
8.30 «Рост» студияси. «Бизнинг «Аралаш-қуралаш».
9.00 «Пигмалион».
9.30 «Кузирхоним».
10.00 Такрорий фильмлар кинотеатри. «Ҳамкасблар». Бадиий фильм.

*

11.40—16.00
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

1. «Безнен мирас» (татар тилида).
2. «Интерспорт».
3. «Умид» (уйғур тилида).
4. «Ягона оилада». Ўзбекистон Давлат телерадиокомпаниясининг «Булбулча» болалар жамоаси ҳақида.
5. «Дўстлик маршрутлари бўйлаб».
6. «Дийдор» (қозоқ тилида).

*

16.00 «Чегарасиз футбол».

*

17.00—17.25
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

17.25 Мультфильм.
17.40 «Ҳаёт ҳам, кўз ёшлари ҳам, муҳаббат ҳам».

*

19.20—20.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

20.00 Футбол бўйича Россия чемпионати. «Локомотив» (Москва) — МАСК. 2-тайм.
20.45 Катталар учун мультфильм.

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.25 Россия Федерацияси Олий Кенгашининг сессиясида.
21.55 «Дмитрий Панининг қайтиши».
22.25 Москва патриархияси хори куйлайди.
22.55 Мусиқа ҳнрик планда.
23.30 Спорт кўрсатуви.
23.35 «А» программаси.
00.35 Муқаддас Пасха байрами.

Якшанба, 18. IV

● ЎзТВ I

7.00 «Шифобахш ўсимликлар атрофимизда», «Самарқанд». Телефильмлар.
7.30 «Баҳор тароналари». Концерт.

*

[illegible]00 «Туркистон» ахбороти.
8.30 «Маҳобҳорат». Кўп қисмли телевизион бадиий видеофильм [Ҳиндистон]. 12-серия.
9.15 Инглиз тили.
9.45 «Яшил чироқ». Хоразм ва Қорақалпоғистон командаларининг баҳси.
10.45 «Фанга бағишланган умр». Академик Жўра Саидов.
11.35 «Дўстлик риштаси». Ўзбекистонлик ёш ижодкорларнинг Япония таассуротлари ҳақида.
12.05 «Кичкинтой» студияси. «Қўнғироқча».
13.05 «Тошкент» студияси. «Менинг маҳаллам».
14.05 Корхонам — иккинчи уйим». Ҳужжатли фильм.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Мультипанорама».
18.45 «Аҳвол қандай, чемпион!». Спорт кўрсатуви.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Билиб қўйган яхши».
19.40 Тўлан Низом. «Чўлпон». Видеофильм.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Марҳабо, талантлар!». Ўзбекистон Республикаси бадиий ҳаваскорларининг телевизион фестивали. Сурхондарё вилояти.
22.30 «Оқсоқ Дарвиш». Бадиий фильм.
00.05 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

БИШКЕК КЎРСАТАДИ

8.05—1105 «Баластан» студияси кўрсатади. «Хуш хабарлар»; «Жилдуздуу бала»; «Боз бок, сенин жомогун»; «Кимде куноо!». 2-кўрсатув. «Фазогирлар кўчаси». Бадиий фильм, мультфильм.

* * *

17.30 Мультфильм.
17.45 Немис тилида кўрсатув.
18.15 Телетомошабинларнинг талабларига биноан концерт [рус тилида].
19.00 «Бугун — тарихий эсталиктерди коргоонун эл аралик куну».
19.30 «Қирғиз онор адамдары». Қирғизистон Республикаси халқ артисти К. Медетбеков.
20.30 Хабарлар [қирғиз, рус тилларида].
20.50 «Энг ёқимли ва жозибадор». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

5.50, 7.30, 14.15, 21.45 — Кўрсатувлар тартиби.
5.55 «Руҳни чиниқтириш».
6.55 Янгиликлар.
7.35 Эрталабки гимнастика.
7.45 «Спортлото» тиражи.
8.00 «Марказ».
8.30 «Эрта саҳарлаб». «Денвер — динозаврларнинг энг сўнггиси». Кўп серияли мультфильм премьераси.
9.00 «Ҳозирча ҳаммаси жойида».
9.35 «Ақлли болалар ва ақлли қизлар».
10.15 «Пи» белгиси билан.
11.05 «Қора кўркам от саргузаштлари». Болалар учун кўп серияли телефильм премьераси.
11.30 Спорт гимнастикаси. Жаҳон чемпионати.
12.10 «Янги авлод танлайди».

«КТВ-1» ва «Франс интернасиональ» канали таништиради:

13.00 «Пиф ва Геркулес». Кўп серияли мультфильм премьераси.
13.10 «Кусто командасининг сувости одиссеяси». Кўп серияли ҳужжатли фильм премьераси.
14.00 Янгиликлар.
14.20 «Ҳунарли хор бўлмайди».
14.30 «Саёҳатчилар клуби».
15.20 Мультфильмлар премьераси: «Каспер ва унинг дўстлари», «Ҳақиқий ажина овловчилар».
16.20 «Эфирда бевосита мулоқот».
17.05 «Панорама». Ҳафталик халқаро кўрсатув.
17.45 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
18.00 Мультфильм.
18.10 «Мариинскда променад».
19.10 Телеэкранда биринчи марта. «Юпитернинг сонини ўғирлашди». Бадиий фильм.
20.55 Эълонлар.

*

21.00 «Якунлар».
21.50 «Матадор».
22.50 Катталар учун мультфильм.
23.00 Янгиликлар.
23.15 «Тонг юлдузи» тунги эфирда.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.20 «Муқаддас якшанба».
8.05 «Рост» студияси. «Бефойда сабоқлар».
8.35 «Гап-гаштакларни қўмсаб».
9.05 «Ати-бати...».
9.35 Кипрас Мажейка. «Жанубий Африкадан репортажлар».

*

10.05—11.05
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

1. «Наврўз — меҳр-шафқат тадбирлари».
2. «Қизиқувчилар олами». Созандаларнинг VII республика танлови.

*

11.05 Эълонлар.
11.10 «45». Публицистик кўрсатув.
11.55 Биз севган комедиялар. «Ўттиз уч». Бадиий фильм.

*

13.10—16.10
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

1. «Жаҳон ранг-тасвир асарлари жамғармасидан». Ўзбекистон санъат музейидан репортаж.
2. «Рангинкамон» (тожик тилида).
3. «Шарқ тароналари».

*

16.10 Диснейнинг сеҳрли олами. «Винни-Пухнинг янги саргузаштлари», «Қора плашч».

*

17.00—19.50
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

19.50 Спорт кўрсатуви.
19.55 «Юлдузлар ёғилганда».

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.
21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.25 Эй-би-синнинг якшанба оқшоми. «Кучли эҳтирослар». Бадиий фильм (АҚШ).
23.10 «Намуна нусхаси».

• 1993 йил Яссавий йили

Туркистонда XII аср бошларида майдонга келган яссавийчилик жуда кенг тарқалди. Яссавийчилик таъсирини ўз ватанидан ташқарига, ҳатто Эронга ҳам ўтказа олган эди. Бу таълимот Аҳмад Яссавий номи билан боғлиқ бўлиб, у мафкура соҳасида ислом дини билан бирликда ўзининг назариётчиларини, ташвиқотчиларини ҳам етказиб берган эди.

ТУРКИСТОН МУЛКИНИНГ ШАЙХУЛ-МАШОЙИХИ

Яссавийчилик таълимотининг асл моҳияти нимада?

Адабиёт ва мафкурада ҳукмронлик қилган яссавийчилик XIV асргача давом этди, лекин эътироф этиш керакки, бугунги кунгача ҳам бу таълимот яшовчанлигини, ўз ўрнига эгалигини исбот этиб турибди ва бу таълимотнинг мазмуни шунда эдики, реал турмушда, ижтимоий ҳаётда, иқтисодий ва маданий ривожланишда ислом дини билан биргаликда маънавий дунёқарашда, дунёвий адабиётнинг ривожланишида ғоя сифатида халқ оммаси манфаатларини ҳимоя қилиб, улкан мафкуравий ишларни амалга оширди.

Аҳмад Яссавий тасаввуф (сўфизм)ни ислом билан мувофиқлаштириб, бу дунё, табиат ўзининг моҳиятини ташкил этган худо қаршисида, нариги дунё олдида ғайри комилдир, унинг қиймати ҳечдир, шунинг учун ундан кўнгил совитмоқ ва воз кечмоқ керак, дейди.

Дунёпараст ножинслардан
бўйин товла,
Бўйин товлаб дарё бўлиб
тоштим мано.

Унинг фикрича, инсоннинг асосий мақсади худо васлига етишиш, дили худога яқин бўлиш, ўзлигидан воз кечмаслик бу кишининг жаннатий бўлишидир. Худди шу — оллоҳга содиқ қул бўлишлик йўлини Яссавий ўзи танлади.

Унинг туғилган йили аниқ эмас. Илмий адабиётларда вафоти 1166—1167 йиллар деб қайд этилган. Шоир туғилган юртини, «ул муборак Туркистон» деб таъриф этади. Ўзи, ҳикоя қилишича, отаси Шайх Иброҳимдан етти ёшида етим қолади. Дастлабки таҳсилни Яссида машҳур турк машойиҳи Арслонбобдан олади. Арслонбоб вафот этгач, у илм олишни Бухорода машҳур мутасаввуф шайх Юсуф Ҳамадоний қўлида давом эттиради.

Яссавий ислом тариқатидан воз кечган эмас, аксинча уни ўз ғояси билан тўлдиришга ҳаракат қилди. Шариат, тариқат, маърифат, ҳақиқат каби босқичлардан ўтиши, ўзини хилватга тортиб, фикрини ва зикрини худога бериши ва унинг илоҳий эканлигини идрок этиши, ҳаёт қийинчиликларига чидаши, керак бўлса, бошини ёстиққа эмас, тошга қўйиши шарт деб билади.

Барча ишни комил тутуб
шариатга,
Бошдин кечиб, қадам
қуюб тариқатга,
Жон ва дилин муштоқ
этиб маърифатга,
Ҳақиқатни асрорига
жуён бўлур.

Шариат, тариқат, маърифат, ҳақиқатни, комил тушунган бу уламои замон, ўз даврининг авлиёси сифатида пайғамбар даражасига етишди. У зоти шариф 125 йил умр кечирди. Шунинг 63 йилини замин устида, қолган, 72 йилини ертўла кавлаб замин бағрида, қуёш юзини кўрмай, 63 ёш муборак ёшда вафот қилган Муҳаммад пайғамбаримизга ҳурмат ва эҳтиромини сақлаб, ёруғликка чиқмади. Мудом софлик ва ҳалолликни тарғиб этган бу шайх оллоҳга ёлғондакам етишган сўфий ва тақвадор кишиларни аёвсиз танқид қилади, шу билан бирга ўзини худонинг васлига етишган деб ҳисоблайди.

Арш устида номоз ўқуб,
тиззам буктум,
Рози айтиб, Ҳаққа боқиб
ёшим тўктум,
Ёлғон ошиқ, ёлғон сўфи
кўрдум, сўктум,
Ул сабабдан олтмиш учда
кирдим ерга.

Яссавий таълимотича, инсонлар на мусулмонга, на кофирга — ҳеч бировга озор бермаслик шартдир, дейди.

Суннат эрмиш, кофир
бўлса, берма озор,
Кўнгли қоттиғ дилозордан
худо безор.

Яссавий Афлотун (Аристотель), ибн Сино, Муҳаммад Ғаззолий ва Юсуф Ҳамадонийни ўз устозлари деб билади ва айни ҳолда Сулаймон Боқирғоний ва Саидотани ўз издош шогирдлари, деб ҳисоблайди.

Аҳмад Яссавийнинг дунёқараши, унинг «Ҳикматлар» асарида баён қилинган. «Ҳикматлар» туркий адабиётнинг нодир ёдгорликларидан бири бўлиб, Яссавий унда ислом дини, ислом фалсафаси ва тасаввуфи билангина эмас, балки ўша давр ижтимоий тартиблари, деҳқонлар, чорвадорлар, ҳунармандларнинг ҳаёти ва руҳиятини чуқур билиб, уни «Ҳикматлар»ида таҳлил этиб берганлигининг гувоҳи бўламиз.

Тасаввуф маслагининг намоёндалари Иброҳим Адҳам, Боязид Бастомий ва Мансур Ҳаллож сўфий сифатида ўзларини халқ олдида оллоҳ васлига етишган деб ҳисоблаганликлари учун, оломон томонидан ва ҳукмрон синф фатвоси билан ўлимга ҳукм этилган эдилар. Чунки улар пок илоҳий ишқни — ўзларини оллоҳ ҳузурида кўрганликлари учун, гўё ўзларини худо билан тенг қўйдилар, деб жазога мустаҳиқ этилган эдилар. Яссавий ҳам ўз мақсадига эришган — худо ёнида, унинг ҳузурида кўрган, у билан ўзини бирга деб билади ва «аналҳақ» — «мен ҳақман» деб ҳисоблайди, ўзини «мен ҳақман» дегани учун дорга осилган ва эътиқодидан қайтмаган Мансур Ҳаллож даражасига етишган деб билади.

Аё дўстлар, пок ишқини
қўлга олдим,
Бу дунёни душман тутуб
юрдум мано.
Яқом тутуб даргоҳига
сиғниб келдим.
Ишқ бобида Мансур
сифат бўлдум мано...
Эй мўминлар ман ҳам
Мансур бўлдум мано.

Яссавий дунёқарашича, бу дунё роҳатини қидирадиган сўфий — сўфий эмас, тоат-ибодат қилиб, ҳалоллик ва покликни тарғиб этиб, дунёнинг ғам-ғуссасини чекиб, халқ ташвиши билан ўтказган сўфий ҳақиқий сўфийдир.

Шубҳасиз, Яссавий таълимоти халқ орасида диннинг таъсирини кучайтиришга қаратилган. Зеро, шу билан бирга унинг тариқатига мансуб бўлган мутасаввуфлар халқ оммасини, ўз томонига оғдириб олиш мақсадида золим ва порахўрларни, амалдор ва шайхларни танқид қилар эдилар. Марказий Осиёдаги дарвешлар ҳаракатининг ривожланиши Аҳмад Яссавий номи билан боғлиқдир. Тарихий китобларда бузиб талқин этилган яссавийчилик аслида Чингизхон ва унинг босқинига қарши Мовароуннаҳр аҳолиси кучларини душманга қарши сафарбарлик қилишда катта ижобий роль ўйнаган.

Минг шукрки, Яссавий қолдирган адабий мерос билан бугунги кунда яқиндан танишиб, асримиз сўнгги йилларида яна баҳраманд бўлмоқдамиз.

Яссавийга хос ҳурфикрлилик, инсонни инсондан айирмаслик ва уни тенг кўришлик у яратган таълимотнинг негизидир.

Туғилмоқ бу ўлим сари бир қадам қўймоқдир. Алалхусус, Шарқ алломалари ўлимни тирикликнинг тескариси ва тоза томони деб ҳисоблар эканлар. Яссавий фикрича, инсон «тўрт оёқли чўбин от» устида бу дунёдан кетмоққа маҳкумдир. Югурик умрда биз яшаётган дунё истасак-истамасак ҳаммамиздан қолишлигини, ота-она ва қариндошлар ҳам, тўпланган мол-давлат ҳам қўлдан кетишлигини, ҳеч ким уни нариги боқий дунёга олиб кетмаслигини, дунё моҳиятан инсон учун ўткинчи эканлигини эътироф этади.

Сирот — у дунёда жаннат ва дўзах ўртасидаги қил кўприк. Оллоҳни ёдидадан чиқарган киши бировнинг ҳақига хиёнат қилувчидир. Яссавий эътирофича, оллоҳга сиғинувчи комил инсон дунё, мол-мулк тўпламаслиги, унга ҳирс қўймаслиги лозим. У дунёда ҳеч на аёлинг ва на қариндошинг сен билан бирга бўлмайди, ўз қилган гуноҳингга ўзинг жавоб берасан, деб ҳисоблайди у.

Асли инсон тупроқдан яратилган, яъни сув ва тупроқ (гил) қоришиб лой шаклида намоён бўлган, бу, албатта, оллоҳ амри билан бўлган, демак, шундай экан, инсон тоат-ибодат билан шуғулланмоғи, холиқ (худо) томонидан берилган қанчагина умри борки, шуни жамият ва халқ манфаати йўлига сафарбар қилмоғи лозимлигини уқтиради у.

Бешак билинг, бу дунё
барча халқдин ўтаро,
Инонмагил молингга, бир
кун қўлдин кетаро,
Ота-она, қариндош қаён
кетти, фикр қил,
Тўрт оёғлиғ чўбин от бир
кун сенга етаро.
Дунё учун ғам ема,
Ҳақдин ўзгани дема,
Киши молини ема, сирот
узра тутаро.
Аҳли аёл, қариндош —
ҳеч ким бўлмайдур йўлдош,
Мардона бўл, ғариб бош,
умринг елдек ўтаро.
Қул Хожа Аҳмад, тоат
қил, умринг билмам
неча йил,
Аслинг билсанг обигил,
яна гилга кетаро!

Алишер Навоий «Насойимул — муҳаббат» асарида «Хожа Аҳмад Яссавий — Туркистон мулкининг шайхул-машойихидур. Мақомати олий ва машҳур, кароматимаволий (ҳайратланарли) ва номаҳсур (чегарасиз) эрмиш. Имом Юсуф Ҳамадонийнинг асҳобидиндур (суҳбатдоши). «Ва анинг мозори Туркистонда Ясса деган ердаки, Туркистон аҳлининг қиблаи дуосидир» дейди.

Маълумингизким, тарихда авлиё даражасига етишган зотлар кўп эмас. Дилида оллоҳ номи ўрнашган, пайғамбаримиз Муҳаммад саллоллоҳи алайҳи вассаллам кўнглида турган, Хўжаи Хизр юраги тубидан жой олган улуғлар саноқли.

Юсуф Ҳамадоний, Абдулхолиқ Ғиждувоний, Ғавсул Аъзам, Баҳоуддин Нақшбанд, Хожа Убайдулло Аҳрор ва Аҳмад Яссавийдек зоти шарифларнинг пок кўнглида оллоҳ ва саъй-ҳаракатларида эса инсон тимсоли, уни улуғлаш зоҳир бўлиб турган.

Аҳмад Яссавийнинг кўнглида у ўзи «Ҳикматлар»ида қайд этганидек оллоҳдан нидо (ваҳий) унинг қулоғига эшитилиб турган. Шу туфайли авлиё аллома дарвишлар сингари зикр тушиб туради, зикр тушиб, оллоҳга қул эканлигини таъкид этади. Шайтон уни йўлдан оздиролмайди, ўзининг эътироф этишича, ўн бир ёшида унга авлиёлик белгилари кўрина бошлайди. Ўн беш ёшида жаннатдаги Фирдавс мисоли боғ унинг кўзига кўринади ва ўн олти ёшида авлиёлар арвоҳи унинг бўйнидан қучиб жисмига кириб боради.

Ўн тўққиз ёшида Хизр бобо ҳозир бўлиб («Ғавс-улғиёс» ёрдамга келувчи) унга ҳомийлик қилади ва йигирма ёшдан у пирлар хизматига бел боғлайди.

Яссавий бутун вужуди ва эътиқоди билан Ҳаққа (оллоҳ) шундай берилдики, ҳатто шу йўлда ҳеч кимни аямай, қўрқмай ва ҳадиксирамай танқид этди. Аммо Яссавийнинг шу эътиқодини, яъни бутун вужуди ила Ҳаққа берилишини, уни пок ва ҳалол тақводорлик билан шуғулланишини баъзилар худони ёдидан чиқариб, узлатга берилди деб ҳисоблайдилар ва унинг аёвсиз сўзларига чидаш бераолмадилар. Яссавий гўшанишинликка ёки узлатга чекинган эмас ва бу улар ўйлаганчалик пассив мистика эмас, балки яратганга ва пайғамбаримизга чуқур ва собит эътиқод белгисидир. У ўлимидан кейин юз бериши мумкин бўлган бу таъналарга қарата шундай дейди:

Жанозамнинг орқасидан
тошлар отинг
Оёқимдан тутуб судраб
гўрга элтинг,
Ҳаққа қуллуқ қилмадинг.
деб янчиб тепинг,
Ул сабабдан. Ҳаққа
сиғниб келдим мано.

«Ҳақ йўлига кириб бўлмас пок бўлмасанг» деб ҳисоблаган Яссавий одамларни Ҳақдан қўрқишини ва унга сиғинишини, подшоҳ ёки фақирми — тирик одам яшаб, нафас олаётган заминда оллоҳнинг амрига қулоқ солишини ва ундан сабоқ олишини маслаҳат беради. Дардли ва хоксор кишини оллоҳ суяди, деб ўгит беради у.

Аҳмад Яссавий шеърияти фалсафага бой. Унинг шеърий асарлари оҳанги араб ва форс шеърияти йўналишига ҳамоҳанг. Шеъриятидаги қофиялар йўли эса туркий халқлар диний қўшиқларидан илҳом олиб ёзилганлиги шундоқ маълум. Унинг шеърияти жуда юқори даражадаги донишмандлик руҳи билан йўғрилганлигидир.

Шу пайтгача бизнинг мафкуравий адабиётимиз уни «ўта реакцион ва диний мистик шоир» деб тарғиб этиб келди. Ҳатто унинг шеъриятини холис таҳлил этмай, ақидапарастларча ерга уриб, ундан кир ахтаришга уриниб келдилар ва унинг ижоди панд-насиҳатдан бошқа нарса эмас дея уриндилар.

Бугунги кунда Яссавий шеърияти ҳар бир ўзбек хонадонига кириб бормоқда. Унинг «Ҳикматлар», «Муножотнома», «Ҳикмати меърож», «Фақрнома» каби асарлари сайқал топиб, китобхонлари қўлига тегди. Аммо Яссавий шеърияти ҳали тўласинча, такомил даражасида таҳлил этилгани ва тушунарли ҳолда мушоҳада этилгани йўқ. Ўйлаймизки, унинг ҳар бири бир олам маънога ва чуқур фалсафий теранликка эга бўлган ҳикматларини таҳлил этиш адабиётшуносликнинг муҳим вазифасидир.

Усмонжон ҚОСИМОВ,
доцент.
Мўмин ҲОШИМХОНОВ,
адабиётшунос.

Уларнинг асарларини шаҳримизнинг энг кўркам, энг гавжум жойларида учратасиз, метро бекатларида, санъат саройларида, театрларда, музейларда. Нозик кўнгил қўри ила яратилган бундай беназир тимсолларни кўриб кўнглингиз яшнайди. Уларнинг яратувчисига таҳсинлар айтасиз-у, бироқ... кўпда бетакрор санъат асарлари ким томонидан яратилганлигини билолмай доғда қоласиз. Бир сўз билан айтганда бундай асарларнинг муаллифини «уста» деб аташади. Назаримизда оддийгина туюлган бу сўз — унвон, халқ эътирофи.

Бугунги суҳбатдошимиз эса ана шундай халқ эътирофига сазовор бўлган инсонлардан бири, Тошкентдаги «Усто» бирлашмаси бош директори, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Абдураҳим УМАРОВ. Суҳбатимиз мавзуи эса бугунги халқ амалий санъатининг ютуқ ва камчиликлари хусусида бўлди.

Абдураҳим УМАРОВ:

ҲАЙРАТЛАНИБ ЯШАЙМАН...

— Абдураҳим ака, аввало суҳбатимизни газетхонларга «Усто» бирлашмасини батафсилроқ таништиришдан бошласак...

— «Усто» бирлашмаси ўзининг илк фаолиятини 1978 йилдан бошлаган бўлса, усталарни бир жойга йиғишда ва бирлашманинг оёққа туришида ганчкор уста, Ўзбекистон халқ рассоми Маҳмуд Усмонов, ёғоч ўймакор уста, қўқонлик Қодиржон Ҳайдаров, кулолчилик устаси Муҳит Раҳимов, наққош уста Жалил Ҳакимов каби устозларнинг хизмати ниҳоятда катта бўлди. Ўша кезларда бу бирлашма уч-тўртта санъат тури бўйича иш олиб борган. Ва бу хайрли иш йилдан-йилга кенгая бориб бугунги кунда 500 га яқин усталар халқ амалий санъатининг йигирма беш йўналишида меҳнат қилишмоқда. Энг қувончлиси шундаки, олдинлари тарқоқ ҳолда ўзларича иш олиб борадиган усталарни бирлашма ташкил бўлгандан сўнг бир марказга йиғишга имкон туғилди. Бундан кутиладиган манфаат эса ягона — халқ амалий санъатининг унутилаёзган йўналишларини янада ривожлантириш. Бу эса кутилганидан ҳам зиёдроқ бўлиб чиқди. Айни кунларда бирлашмамизнинг Қўқон, Хоразм, Нукус шаҳарларида бўлимлари мавжуд.

— Бирлашманинг фаолияти ҳақида ҳам бир-икки оғиз гапирсангиз. Усталар иқтисодиёт босқичларидан қандай ўтишяпти? Уларни айни чоғда қанақа ўй-ташвишлар безовта қилмоқда?

— Албатта, муаммосиз бирор ишнинг ўзи бўлмайди. Бизнинг энг оғриқ нуқталаримиздан бири бу жой масаласи бўлиб келган. Биласизми, бирлашманинг ташкил этилганига қарийб ўн беш йил тўлган бўлса, шу ўтган вақт мобайнида у беш жойга кўчиб фаолият кўрсатиб келди. Ва яқинда мамлакатимиз президенти бир гуруҳ усталарни қабул қилиб, бевосита бизнинг қилаётган ишларимиз билан танишди. Келгуси режаларимиз, шу билан биргаликда олдимизда кўндаланг турган муаммолар билан қизиқди. Шундан сўнггина юртбошимизнинг эътиборлари туфайли пойтахтнинг Эски Жўва комплексидан учта улкан гумбаз ва ўттизга яқин устахоналар усталар учун ажратилди. Насиб этса, яқин кунларда кўчиб ўтиш арафасидамиз.

Энди усталаримизнинг фаолиятига назар ташласак, умуман олганда сўнгги бир-икки йил ичида қилаётган ишларимиз ёмон эмас. Шу вақтгача биргина жой масаласида қийналган бўлсак-да, шунга қарамай ютуқларимиз ҳам анчагина. Мисол учун халқ амалий санъатининг сандиқчилик, каштачилик, тўқувчилик каби турлари тикланиб янада кенгайтирилди. Бирлашмада ишлар шундай йўлга қўйилдики, Чимкент шаҳридан бир гуруҳ ёшлар келиб ёғоч ўймакорлиги бўйича усталардан амалий сабоқ ўрганиб кетишди. Айни кунларда Душанбе шаҳридаги усталар билан алоқалар ўрнатилмоқда. Чунки бундан кейин Марказий Осиё давлатлари ўртасидаги маданий алоқаларнинг янада ривожланиши миллатлар ўртасидаги дўстликни, жипсликни мустаҳкамлайди...

«Усто» бирлашмасининг ташкил бўлишида жонкуярлик қилган усталар халқимиз учун шундай катта хизмат қилган эканларки, биз буни орадан йиллар ўтгач, англаб етмоқдамиз. Илгари тарқоқ ҳолда, якка-якка ишлаган усталар ўзига хос маданий марказга уюшган ҳолда ижод қилишиб, кўплаб шогирдлар етиштиришмоқда, санъатнинг турли йўналишларида йирик мактаблар яратиляпти.

— Абдураҳим ака, суҳбатимиз байрамлар мавсумида бўлаётганлиги учун ҳам усталарнинг Наврўз ва ундан кейинги кунлардаги юмушлари ўн чандон ошгандир?

— Тўғри айтасиз. Лекин бизнинг усталар бу қутлуғ байрамга тайёргарликни анча илгари бошлаб юборишган эди. Чунончи, байрам куни очилган «Наврўз» театри биноси пештоқларини ганч билан безаш ишлари тугалланди. Шунингдек, байрам кунлари шаҳримизнинг бир нечта жойларида усталарнинг ишлари бўйича савдо-кўргазмалари ўтказилди. Бундан ташқари қўқонлик пичоқчи уста Омон ака Умаровнинг ҳам юбилей кўргазмаларини ўтказиш учун қизғин иш олиб борилмяпти.

— Сўнгги саволим шахсий: билишимча, сиз саксонинчи йилларнинг ўрталарида «Усто» бирлашмасига директор этиб тайинланган экансиз. Ўша вақтларда ижод аҳли орасида яхши раҳбар бўлиш учун, яхши ижодкор бўлиш шарт эмас, деган бир латифанома гап юрарди...

— Тушундим, нима демоқчилигингизни. Ўзим ҳақимда гапирадиган бўлсам, ўрта мактабни бешинчи синфидан бошлаб ўша пайтдаги пионерлар ва ўқувчилар саройининг ганч-ўймакорлик тўгарагига қатнашиб, машҳур уста, Ўзбекистон халқ рассоми Маҳмуд Усмоновга шогирд тушдим. Ўша йиллари ўз ишларим билан бир неча кўргазмаларда қатнашгач, бу ҳунар мен учун қисматга айланганини ҳис этиб, меъморчилик факультетида таҳсил олдим. Ўқишни тугатгач, мени шу факультетда талабаларга сабоқ бериш учун қолдиришди. Бироз муддат ўқитувчилик қилиб англадимки, барибир мендан назариётчи олим чиқмас экан. Шундан сўнг, яна уста Маҳмуд Усмонов бригадасига қайтиб, тўққиз йил давомида кўплаб биноларга безак бериш ишларида қатнашдим. Айни пайтда ҳам вақтим бўлганда дарҳол ўзимни амалий ишга уриб кетаман. Бунинг ҳаммаси эса шогирдларимнинг ишларини кўриб ҳайратланганимдан, бу дунёда фақат ўлмас санъат асарлари боқий қолишини англаб етганимдан. Умр эса ўтиб бормоқда...

Б. НОРБОЕВ
суҳбатлашди.

Эл севган шоир — 50 ёшда

Хоразмда Ўзбекистон халқ шоири, Ҳамза номидаги Давлат мукофоти совриндори Омон Матжон таваллудининг 50 йиллигига бағишланган тантаналар бўлиб ўтди. Шоир юбилейида қатнашиш учун пойтахтдан бу ерга республикамизнинг таниқли шоир ва адиблари, санъаткорлари ташриф буюришди.

Омон Матжон ижодига бағишланган адабий кеча ўтадиган Огаҳий номли вилоят мусиқали ва комедия театрига шоирнинг мухлислари, дўстлари йиғилишди. Кечани Ўзбекистон халқ шоири, юбилейни ўтказиш комиссиясининг раиси Абдулла Орипов очиб, Омон Матжонни муборак 50 ёши билан қизғин қутлади ва унинг шеърияти ҳақида йиғилганларга сўзлаб берди.

Талантли юртдошини қутлуғ ёши билан муборакбод этган вилоят ҳокими Маркс Жуманиёзов Омон Матжоннинг шеърларини ёддан ўқиб берганида зални қарсаклар босиб кетди. Сўнгра филология фанлари доктори Ҳамдам Абдуллаев шоир ижоди ҳақида қисқача маъруза қилди. Шеърият ихлосмандлари Ўзбекистон халқ ёзувчилари Саид Аҳмад, Ўткир Ҳошимов, Ўзбекистон халқ артисти Ёқуб Аҳмедов, «Туркистон» газетаси бош муҳаррири Жаббор Раззоқовнинг Омон Матжон ижоди ва серқирра фаолияти ҳақидаги сўзларини мароқ билан эшитдилар.

Бу унутилмас учрашувга

Омон Матжонни қутлаш учун келганларнинг сон-саноғи йўқ эди. Янгибозор ва Гурлан туманлари ҳокимлари Марат Юсупов ва Амин Вафоев, «Боғолон» жамоа хўжалиги раиси Ваис Оллаберганов, вилоят театри директори, шоир Комил Аваз, Ёзувчилар уюшмаси вилоят бўлими масъул котиби Эркин Мадраҳимов, Урганч шаҳар ҳокими Рустам Султонов, Ўзбекистон ХДП вилоят кенгашининг биринчи котиби Ғайрат Машарипов ва бошқаларнинг қутловлари ҳам шоирга билдирилган юксак ишонч эди.

Сўнгра Омон Матжон сўз олиб, йиғилганларга, барча шеърият мухлисларига, дўстларига чексиз миннатдорчилик билдирди ва ўзининг янги шеърларидан ўқиб берди.

Шеърият кечаси куй-қўшиқларга уланиб кетди.

Эртаси куни шоир тўйига келган тошкентлик меҳмонларни вилоят ҳокими Маркс Жуманиёзов қабул қилди. Бўлиб ўтган суҳбатдан сўнг меҳмонлар вилоят ҳокими билан биргаликда шоир Омон Матжон туғилиб ўсган Янгибозор туманидаги Боғолон қишлоғи томон йўл олишди. Улар қишлоқда барпо этилган «Ёшлик» боғини бориб кўришди, шоирнинг уй-музейида бўлишди. Сўнгра боғда барпо этилаётган дам олиш манзилгоҳига гужум дарахтларини ўтқазишди. Кейин ҳамқишлоқлари билан учрашув бўлиб ўтди.

А. СОБИРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

СУРАТЛАРДА: учрашувлардан лавҳалар.
С. МАҲКАМОВ суратлари.

Навбатчи муҳаррир—С. Муҳиддинов, навбатчи—И. Тошев.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

● ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси.

Бош муҳаррир: Анвар ЖЎРАБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Абдунаби БОЙҚЎЗИЕВ, Эсирган БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Эркин ВОҲИДОВ, Миракмал МИРАЛИМОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ, Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Людмила ПОРФИРЬЕВА, Қулаҳмад РИЗАЕВ, Александр ТЮРИКОВ (масъул котиб, «Народное слово»), Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Муҳаммаджон ҚОРАБОЕВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 19-уй.

● Таҳририятга ҳажми 7 қоғоздан ошган материаллар қабул қилинмайди. Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001. Буюртма Г—184. 105466 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди — 22.00

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6